TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 35 (1646) 1981 RUGPJŪČIO-AUGUST 27 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 35 ct.

Antras Kudirka?

Kai Simas Kudirka 1970 m. iš sovietinio laivo peršoko į amerikiečių laivą "Vigilant", prasidėjo drama, kurios galo niekas negalėjo pramatyti. Ji sujudino augščiausias valdžias, įaudrino lietuvių ir nelietuvių visuomenę, kuri išėjo į gatves demonstruoti. Prisidėjo spaudos, radijo bei televizijos balsai. Visa tai sudarė stiprų spaudimą į JAV vyriausybę, kuri buvo priversta nubausti laivo pareigūnus, leidusius sovietams atsiimti, tiksliau sakant, pagrobti pabėgusį Simą. Pagaliau, kai buvo rasti dokumentai, įrodantys Simo priklausomybę Amerikai, byla pakrypo gerojon pusėn, ir jis, po ilgų pastangų, buvo išlaisvintas. Toji akcija buvo įmanoma visų pirma dėlto, kad latvis liudininkas, matęs visą įvykį amerikiečių laive, išnešė viešumon. O sovietai viešumoje, spaudžiami bendrosios pasaulio opinijos, pasidaro sukalbamesni, dingsta žiaurus kietumas, praktikuojamas kalėjimų bei lagerių tamsoje. Maskvai rūpi išsaugoti tarptautinėje arenoje humanistišką kaukę. Tai buvo patirta daugeliu atvejų su įvairiais asmenimis, patekusiais kietuosna sovietų naguosna. Galimas dalykas, šis motyvas šiuo metu yra kiek susilpnėjęs dėl atvėsusių diplomatinių Amerikos-Sov. Sąjungos santykių po Afganistano invazijos, tačiau nėra visai dingęs. Pasaulio opinija ir dabar sovietams tebėra svarbus veiksnys, kurio ir mes neturėtume užmiršti.

TURINT tai galvoje, tenka prisiminti, kad jau yra antras Simas Kudirka, būtent, docentas Vytautas Skuodis, kalinamas sovietiniuose lageriuose bei kalėjimuose. Jau seniai žinoma, kad jis priklauso Amerikai ta prasme, jog yra gimęs Čikagoje. Tai stiprus motyvas pradėti spaudimą į JAV vyriausybę bei reikalauti savo piliečio išlaisvinimo, juoba, kad yra kalinamas kaip kovotojas už žmogaus teises. Jau girdėti, kad Čikagos lietuvių visuomenė pradėjo judėti minėta linkme — rengia demonstracijas, pamaldas ir organizuoja spaudimą į JAV vyriausybę. Labai svarbu, kad šis sąjūdis išlaisvinti Vytautui Skuodžiui nesibaigtų su pradinėmis demonstracijomis. Reikia ištvermingai belstis į Valstybės Departamento duris ir veikti viešąją opiniją, nuolat primenant kankinamą amerikietį. Tiesa, šis sujudimas prasidėjo gana pavėluotai, t.y. gerokai po to, kai Vytautas Skuodis atsidūrė už sovietinių grotų. Buvo ženklų, rodančių reikalą pradėti akciją žymiai anksčiau, bet mūsų veiksniai, užsiėmę tarpusavio ginčais, nekreipė dėmesio. Prie to prisidėjo ir įprastinis mūsų nerangumas, kuriam sudrebinti reikia kokio nors nepaprasto įvykio ar trenksmo. Visdėlto akcija prasidėjo. Tuo reikia džiaugtis ir tikėtis, kad ji tolydžio plėsis, stiprės ir nesiribos vien Čikaga. Skuodžio išlaisvinimas turėtų būti visos Amerikos ir net išeivijos reikalas.

BESIGĖRINT naujuoju sąjūdžiu Vytautui Skuodžiui išlaisvinti, kyla klausiamas, ar jis bus tuo antruoju Simu Kudirka, kuriam pavyko ištrūkti iš sovietinių nasrų? Žinoma, joks visuomeninis sąjūdis sovietinių kalėjimų sistemos nesugriaus, Maskva dėl jo nedrebės, tačiau tai nereiškia, kad išlaisvinimo pastangos yra beviltiškos. Pvz. žydai savo demonstracijomis, vigilijomis, peticijomis ir kitokia akcija jau yra išlaisvinę nevieną savo tautietį. Taip pat nemažai yra pasiekę ukrainiečiai ir kitos tautybės. Aišku, neviskas pavyksta ir jiems, tačiau verta kovoti ir dėl dalinių laimėjimų. Mūsų atveju pagrindinis taikinys šiuo metu yra Vytautas Skuodis, nes jo išlaisvinimui yra specifinis pagrindas, būtent, gimimas Amerikoje. Tai kartu ir pagrįsta viltis, juoba, kad Helsinkio-Belgrado-Madrido aktai, bent oficialiai, tebėra respektuojami. Su viltingu Skuodžio atveju taip pat turėtume jungti ir kitus, nors ir skirtingus atvejus, t.y. lietuvius sąžinės kalinius, kurie dalinasi tomis pačiomis kančiomis, kaip ir Vyt. Skuodis. Kova už vieno laisvę, turėtų būti kova ir už visų lietuvių politinių kalinių laisvę. Tai turėtų būti viena pagrindinių mūsų veiksnių ir visuomenės užduočių. Negalima pamiršti tų, kurie kenčia kaip tautos nariai ir laukia pagalbos. Jų kančia turi būti ir mūsų kančia, skatinanti telkti pagalbą.

KANADOS ĮVYKIAI

Liberalų pralaimėti rinkimai

Ministerį pirm. P. E. Trudeau, grįžusį iš atostogų ir oficialios kelionės Afrikoje, sutiko gerokai apsiniaukęs politinis dangus: du liberalų pralaimėjimai papildomuose federacinio parlamento rinkimuose — Kvebeko Joliette apylinkėje ir Toronto Spadinoje. Kvebeke rinkimus lengvai laimėjo buvęs tos apylinkės konservatorių atstovas Roch LaSalle, iš parlamento pasitraukęs dėl perėjimo provincinėn politikon. Jis buvo išrinktas Tautinės Vienybės partijos vadu, kuri į provincinį parlamentą nepravedė nė vieno atstovo. Pralaimėjo net ir jos naujasis vadas Roch LaSalle, dabar vėl apsisprendęs grįžti Otavon. Papildomuose rinkimuose jis liberalų kandidatą Michel Denis sutriuškino net 13.000 balsų dauguma. Konservatorių partija dabar vėl turės vieną atstovą iš liberalus pamėgusio Kvebeko. Jo pergalės buvo tikėtasi, nes Joliette apylinkė jau daug metų yra konservatorių rankose.

Nepalyginamai skaudesnis smūgis ministerį pirm. P. E. Trudeau ištiko rinkiminėje Spadinos apylinkėje Toronte, kuri laikoma saugiausia liberalų tvirtove anglišKai kalbančioje Kanadoje. Apylinkėje yra daug imigrantų italų, portugalų, kiniečių ir žydų. Jie visada remdavo liberalus dėl imigracijos politikos, leidžiančios įvažiuoti šeimų nariams bei giminės. Papildomus rinkimus iššaukė staigus liberalo P. Stollerio perkėlimas į senatą, užtikrinantis jam gerai aprūpintą pragyvenimą iki amžiaus galo. Liberalų kandidatu tuojau pat buvo paskelbtas ilgametis ministerio pirm.

(Nukelta į 6-tą psl.)

Suvalkų trikampio Agurkių kaimo kapela, kurią sudaro įvairaus amžiaus muzikantai Nuotr. Vyt. Pečiulio

Kultūrinė saviveikla Suvalkų trikampyje

Jei nedainuotume, gyvenimas būtų liūdnesnis...

VYTAUTAS PEČIULIS

Punsko apylinkėje, o taip ir visame Suvalkų trikampyje, kur tik esama lietuvių, labai išbujojusi saviveikla. Užtat pavasarį ir ankstyvą vasarą vyksta kiekvieno meninio vieneto pasirodymai

Tų vienetų esama beveik kiekviename kaime. Kaikur yra susijungę po du arba ir po tris kaimus. Toks vienetas parengia vaidinimą, monologus bei dainas. Tokie pasirodymai vyksta šeštadienių ir sekmadienių vakarais. Kadangi apylinkės artistai ir žiūrovai yra ūkininkai, tai pasirodymai prasideda apie 9 v.v. Tokiu būdu visi, aptvarkę gyvulius, gali sueiti ir stebėti programą. Žiūrovai labiausiai mėgsta komedijas, bet nevengia ir dramų.

Kiekvienas saviveiklos ratelis rengia išvykas į tolimesnes apylinkes. Kaikurių ūkininkų kluonai yra tapę teatrais. Sigito Vaičiulio kluonas Oškinių kaime prie Punsko yra matęs beveik kiekvieno ratelio pasirodymą. Jame yra įrengta scena bei lentų suolai visam sezonui. Taip pat pas Sigitą Černelį, Vidugirių kaime, įrengtame kluono teatre vyksta pasirodymai. Žymesni koncertai vyksta Punsko licėjaus salėje. Ten salė puošnesnė, bet žiūrovų sutelpa mažiau nei kluone. Kiekvienam pasirodymui susirenka apie 500 žiūrovų.

Ansamblis, pasiruošęs Amerikon

Noriu paminėti vienetus, kurių pasirodymus teko stebėti. Labai augšto lygio pasirodymas įvyko Punsko licėjaus salėje. Šeštadienio ir sekmadienio vakarais buvo pilnutėlė salė žiūrovų. Pasirodė Punsko ansamblis "Sūduva", kuriam vadovauja sumanus, jaunas ir gabus to krašto muzikaliausias lietuvis, licėjaus mokytojas Antanas Šliaužys. Ansamblis atliko įvairią muzikinę programą, liaudies dainų bei estradinių melodijų pynę su pritaikyta poezija.

Ansamblis susideda iš kapelos, deklamuotojų, gimnazistų vieneto "Ulbuonėlės" ir šokių grupės.

Programą sudarė trys ciklai: darbas, meilė ir karčiama. Pirmojoje dalyje buvo atliekami dalykai, surišti su darbu, antrojoje — su meile, trečiojoje — linksmos dainos ir šokiai karčiamoje.

Tai buvo pirmas "Sūduvos" pasirodymas, nes vienetas yra neseniai įsteigtas su mintimi išvykti pasirodymams į Šiaurės Ameriką. Dėlto nukentėjo kiti vienetai, nes buvo sutelkti geriausi ir muzikaliausi atlikėjai. Įvyko ir šiokių tokių nesklandumų vadovų tarpe. Iširo estradinis ansamblis "Punia". Apylinkėje jaučiami priekaištai vadovui, kad sutelkė į ansamblį geriausius savo draugus bei gimines, užkirsdamas kelią kitiems, net ir gabesniems, atlikėjams. Buvo manyta, kad ansamblis išvyks Amerikon dar šiais metais. Užtat labai kruopščiai ruošėsi ir dažnai repetavo. Tuo būdu pasiekė gana augšto lygio. Labai gerai skamba kapela. Joje yra sutelkti visi instrumentai, kuriuos įmanoma gauti tose sąlygose. Prie to ansamblio išugdymo daug prisidėjo lituanistas mokytojas Algis Uzdila. Jis praturtino programą savo surinktomis deklamacijomis, pasikviesdamas į talką žmoną Aliciją bei kitus deklamatorius.

Choras "Dzūkija"

Kitas muzikinis vienetas, kuris atliko programą Oškinių kaimo kluono "teatre", yra Punsko choras "Dzūkija", veikiantis jau apie 20 metų. Chorui vadovauja Kostas Sidaris. Vienetas turi ir kaimo kapelą "Klumpė", kuriai vadovauja Jonas Vaina, kartu ir vyriausias viso ansamblio vadovas.

Kostas Sidaris yra mokytojas. Jis ne tik pats dainuoja solo, duetuose bei įvairiuose ansambliuose, bet ir moko kituose ansambliuose dainavimo. Tai žmogus, pašventęs savo visą gyvenimą lietuviškai dainai bei kitiems lietuviškiems reikalams. Jonas Vaina yra veržlus ir visą savo energiją skiria tam, kad lietuvių vardas būtų žinomas ir girdimas visur. Nors iš profesijos yra mokytojas, bet dirba Punsko Lietuvių Kultūros Namų vedėju.

Jo vadovaujamas ansamblis susideda iš choro "Dzūkija", kuris yra suskirstytas į vyrų ir moterų grupę, moterų duetą bei mišrų duetą. Jų atliekamos dainos skamba labai gražiai. Dainoms pritaria su armonika arba akordeonu pats vadovas arba visa jo vadovaujama kaimo kapela "Klumpė". Labiausiai pakelia žiūrovus kaimo kapela, nes jai grojant liejasi muzikos garsuose "Artojo valsas", "Smagi kaimo polkutė" bei kiti lietuviui artimi muzikos garsai. Kapeloje groja visų generacijų muzikantai, pradedant jaunuoliu, baigiant seneliu.

Kartu su ansambliu pasirodė ir Vaitakiemio kaimo jaunimo šokių grupė, kuriai vadovauja Nijolė Nevulytė. Tai gerai paruošta grupė, kuri šoka įvairius šokius, smagiai ir gyvai grojant kaimo kapelai. Šio koncerto metu ir čia rašančiam teko pasirodyt su humoro programa. Ypač ūkininkam patiko paskaita "Kiaulės ir kiaulystės".

"Knygnešiai"

Seinų dramos ratelis, kuriam vadovauja Algirdas Nevulis, pasirodė labai įspūdingai, suvaidindamas S. Čiurlionienės dramą "Knygnešiai". Šios dramos tikras pavadinimas yra "Aušros sūnūs", bet dėl tam takrų aplinkybių buvo pakeistas pavadinimas. Joje vaizduojamas knygnešio Jurgio Bielinio gyvenimas. Suvaidino labai gerai, žiūrovai priėmė labai įvertinančiai. Vaidinimo metu buvo daug jaudinančių momentų, kuriuose nevienas žiūrovas išspaudė ašarą, matydamas ir jausdamas savo tautos sunkumus.

Pabaigoje pasirodė dainos vienetas, kurį paruošė anksčiau minėtas mokytojas Kostas Sidaris. Ansamblį sudaro lietuviai, gyveną Seinų mieste. Jų veikimo centras yra Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos būstinė.

Komedija "Uošvė"

Agurkių kaimo dramos ratelis, kuriam vadovauja Anelė Vaicekauskienė, suvaidino savo kaimo Petro Pajaujo kluone komediją "Uošvė". Ratelio vadovė apylinkėje yra gerai žinoma kaip komiškų monologų pasakotoja ir gera muzikantė. "Uošvėje" juokinga forma išreiškiama meilė, girtuokliavimas ir pavydas. Pastebėtina, kad tik vadovė-režisorė yra ištekėjusi, o visi kiti atlikėjai tai kaimo jaunimas, išskyrus vieną artistą iš Kampuočių kaimo.

(Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

ŠEŠTOJO JAV LAIVYNO MANEVRUOSE PIETINĖJE VIDURŽEMIO JŪROJE buvo numušti du sovietinės gamybos "SU-22" lėktuvai, priklausantys Libijai. Incidentas įvyko Sidros įlankoje, apie 60 mylių nuo Libijos krantų. Karingasis Libijos diktatorius plk. M. Gadaffis teritoriniais vandenimis yra paskelbęs 200 mylių pakrantės juostą, kurios nepripažįsta tarptautiniai įstatymai. Prez. J. Carterio laikais JAV karo laivynas vengė manevrų Sidros įlankoj. Atrodo, prez. R. Reaganas savo užsienio politikoj sąmoningai buvo pasirinkęs ragų aplaužymą plk. M. Gadaffiui, kuris remia ir ginkluoja teroristus. Oficialiai buvo paskelbta, kad Libijos "SU-22" lėktuvai apšaudė du "F-14" naikintuvus, saugojusius "Nimitz" lėktuvnešį. Tie naikintuvai priklausė geriausiai JAV laivyno eskadrilei "Black Aces". Viename jų buvo pats eskadrilės vadas H. Kleemanas. Prez. R. Reaganas atmetė betkokį teritorinių vandenų pažeidimą, primindamas, kad pagal tarptautinius įstatymus JAV karo laivai apsilanko Juodojoje jūroje, o sovietų laivynas — Karibų jūroje. Amerika teritoriniais savo vandenimis nelaiko net Meksikos įlankos, kuri yra mažesnė už Sidros įlanką. Prez. R. Reaganas taipgi pabrėžė, kad laivyno manevrai Sidroje buvo iš anksto pranešti visam pasauliui, kad į JAV naikintuvus šaudyti pradėjo Libijos lėktuvai ir kad už tai susilaukė atitinkamo atkirčio. Pasak prez. R. Reagano, ateityje į tokius užpuolimus bus atsakoma jėgos principu, panaudojant karinius JAV muskulus. Atrodo, JAV naikintuvų apšaudymas nebuvo suplanuotas diktatūrinio Libijos režimo, kuris tokiu atveju būtų pasiuntęs geresnius sovietinius naikintuvus. Jį, matyt, pradėjo įsikarščiavę "SU-22" lakūnai savo iniciatyva, nors tas lėktuvas yra persilpnas oro kautynėms su geriausiais JAV naikintuvais "F-14". Abu numuštų lėktuvų lakūnai išliko gyvi. Diktatorius plk. M. Gadaffis dabar juos laiko Libijos didvyriais, tačiau jo propagandą užtemdo prez. R. Reagano viešai padaryta išvada: "Pasaulis dabar žinos, kad į mus šaudyti neapsimoka!"

Sustabdė laikraščius

"Solidarumo" unijos nariai savo specialiu streiku dviem dienom buvo sustabdę pagrindinių dienraščių išleidimą Lenkijoje. Tai pirmas tokio pobūdžio streikas sovietinio komunizmo imperijoje, palietęs net ir lenkų kompartijos oficiozą "Trybuna Ludu". Kompartijos politbiuras bandė panaudoti kariuomenės spaustuves, kurios teįstengė parūpinti vos dalelę gerokai sumažintų kaikurių laikraščių laidų. Šiuo streiku buvo reikalaujama įsileisti kompartijos kontroliuojamon spaudon necenzūruotus pranešimus apie "Solidarumo" uniją, duoti jai didesnį balsą radijo ir televizijos bangose. Katalikų Bendriją ir "Solidarumo" unija betgi atšaukė planuotas masines lenkų eitynes Varšuvon, kur yra teisiami keturi politiniai kaliniai — L. Moczulskis, R. Szeremietiewas, T. Stanskis ir T. Jandziszakas, įsteigę Nepriklausomos Lenkijos Federaciją. Naują įtampą gali atnešti kompartijos nutarimas trigubai padidinti duonos kainą.

Pilietinis karas

Ajatolos R. Chomeinio režimas yra pradėjęs pilietinį karą prieš kairiųjų partizanų grupes Teherane. Oficialiai skelbiama, kad pavyko užimti vieną jų būstinę po ilgokų kautynių, kuriose žuvo apie 100 partizanų ir juos puolusių revoliucijos sargų. Spėjama, kad lig šiol buvo sušaudyti net keli tūkstančiai ajatolos R. Chomeinio režimo priešų. Juose yra ir vaikų, nes mahometoniški įstatymai leidžia mergaites teisti nuo 9 metų amžiaus, berniukus — nuo 15. Qum mieste buvo suimtas, bet vėliau paleistas patiės ajatolos R. Chomeinio vaikaitis Husseinas Chomeinis, 20 metų amžiaus teologijos studentas. Visišką režimo gyvuliškumą liudija spaudoje skelbiami propagandiniai laiškai, kuriuose tėvai dėkoja už "šėtonais" tapusių savo vaikų sušaudymą. Televizijos programose tokie nelaimingi tėvai viešai atsisako pasiimti ir palaidoti savo sušaudytų sūnų ir dukterų "šėtoniškus" kūnus. Kovas prieš ajatolą R. Chomeinį skatina Paryžiun pabėgęs buvęs jo bendradarbis prez. A. Bani-Sadras. Monarchistų grupė praėjusią savaitę buvo pagrobusi Prancūzijoje pastatytą karo laivą, su kitais dviem laivais plaukusį Iranan. Pritrūkusi kuro ir maisto, grupė tuo "Tabarzin" laivu grįžo Prancūzijon, kur jai buvo suteikta politinė globa.

Suėmė kunigus

Komunistinė Čekoslovakija pradėjo kovą prieš Katalikų Bendrijos pogrindį. Pilzene buvo suimtas dominikonas kun. J. Duka, Lipčeve — jėzuitas kun. J. Kordikas. Pastarojo suėmimas greičiausiai yra susietas jėzuito kun. F. Liznos pogrindyje leistu katalikišku laikraštėliu.

Šiame numeryje:

Antras Kudirka?
Sąjūdis išlaisvinti Vytautui Skuodžiui, kalinamam Sovietijoje

Jei nedainuotume, gyvenimas būtų liūdnesnis
Reportažas apie lietuvių saviveiklą Suvalkų trikampyje

Maldos diena už Lietuvą
Pranešimas iš Brazilijos apie pastangas garsinti Lietuvą

Laiškas Prancūzijos prezidentui
Sovietų kalinamo Balio Gajausko žmona prašo pagalbos

Lietuviai kaliniai Sovietijoje
Kalinamų lietuvių laiškai Lietuvos pogrindžio spaudoje

Kondominiumai — bendranamiai
Kaip tvarkomi bendranamiai Jungtinėse Amerikos Valstybėse

Vadovybė ir krašto ūkis
Žvilgsnis į dabartinės Kanados ir būsimos Lietuvos ekonomiją

Landsbergio dramaturgijos raida
A. Jonynas apie autoriaus kūrybą naujo leidinio proga

Lietuviai Amerikoje prieš 100 metų
Upton Sinclair romane vaizduojama sunki šeimos būkle

Motinos kelionė Lietuvon
Lituanistinių kursų studentė apie motinos pasakojimus

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $15, pusmetinė — $8. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $15.00 per year, $8.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

PRANEŠIMAS IŠ BRAZILIJOS

Maldos diena už Lietuvą

R. KYMANTAS

Kaip kitose lietuvių kolonijose, taip ir Brazilijoje kasmet minima birželio 14-ji, kaip mūsų tautos didžiosios tragedijos diena. Tačiau šį kartą Brazilijos lietuvių kolonijoje šis paminėjimas buvo ypatingai didelis ir platus.

Jau pat pradžioje šių metų Brazilijos Lietuvių Kunigų Vienybės iniciatyva buvo paruoštas ir pasiųstas Tautinei Brazilijos Vyskupų Konferencijai raštas-prašymas paskelbti Maldos Dieną už Lietuvą ryšiumi su 40 metų sukaktimi nuo masinių lietuvių trėmimų į Sibirą, įvykdytų Lietuvos okupanto — Sovietų Rusijos. Minėtas raštas buvo pasirašytas Liet. Kunigų Vienybės pirmininko kun. Prano Gavėno ir Brazilijos Lietuvių Bendruomenės pirmininko Jono Tatarūno. Rašte buvo plačiau išdėstyta ne tik apie prieš 40 metų įvykdytus tremimus, bet ir toliau sovietų tęsiamą lietuvių tautos naikinimą ir tikinčiųjų persekiojimą bei brutalų religijos persekiojimą.

Tautinė Brazilijos Vyskupų Konferencija minėtą raštą maloniai priėmė, ir jos generalinis sekretorius vyskupas Dom Luciano Mendes de Almeida š. m. kovo 31 dieną išsiuntinėjo visiems Brazilijos katalikų vyskupams Maldos Dienos už Lietuvą reikalu.

Kol kas dar neturime tikslių žinių, kiek Brazilijos vyskupų šiam reikalui pritarė, bet spėjama kad, jei ne visose, tai bent daugumoje Brazilijos šventovių malda už Lietuvą buvo kalbama birželio 14 ar kitomis dienomis.

Kadangi šiais metais birželio 14-ji buvo sekmadienį, tai Sao Paulo lietuvių kolonijoje Maldos Diena už Lietuvą iškilmingai buvo paminėta šio miesto katedroje. Iškilmingas Mišias celebravo ir tai dienai pritaikytą pamokslą pasakė pats arkivyskupas kardinolas Dom Paulo Avaristo Arns. Asistavo keli lietuviai kunigai, giedojo lietuviškas giesmes jungtinis Liet. Kat. Šv. Juozapo Bendruomenės ir "Volungės" choras. Katedra buvo pilnutėlė tikinčiųjų, kurių tarpe matėsi nemaža lietuvių jaunimo pasipuošusio tautiniais drabužiais.

Sao Paulo arkivyskupijos laikraštis prieš porą savaičių paskelbė Maldos Dieną už Lietuvą, todėl, be lietuvių, Mišiose dalyvavo taip pat daug svetimtaučių. Be kaimyninių latvių ir estų su savo vėliavomis, taip pat dalyvavo ukrainiečių, kroatų, rumunų, vengrų, lenkų, kiniečių, slovėnų, korėjiečių, čekų ir slovakų atstovai. Kaikurie jų atstovavo platesnėms organizacijoms: Pasaulinei Antikomunistinei Lygai — ukrainietis prof. B. Bylinski, Rumunų Laisvinimo Frontui — rumunas Alexandro Silistreanu, Kultūrinei Jackson de Figueiredo Draugijai — brazilas dr. Dario Alves, Sao Paulo Estado Žurnalistų Sąjungai — dr. Paulo Zing, Japonų Kultūros Draugijai — Hiroshi Banno ir S. Paulo Estado valdžiai — parlamento atstovas dr. Alvaro Alfredo Fraga Moreira.

Po pamaldų Sao Paulo kardinolui Dom. P. A. Arns buvo įteiktas pargamentas su padėka.

Pamaldoms pasibaigus grupė lietuvių tvarkingoje eisenoje su plakatu ir gėlių vainiku nužygiavo į Patio de Colegio aikštę, Sao Paulo miesto lopšį. Sugiedojus Brazilijos ir Lietuvos himnus, buvo padėtas vainikas su užrašu "Lietuvių kolonija Sao Paulo miesto kūrėjams — 1981 m. birželio 14 d., Lietuvos genocido 40-metį". Ant išstatyto plakato buvo užrašas "LAISVĖS LIETUVAI. BIRŽELIO 14 MALDOS DIENA UŽ LIETUVĄ".

Šių metų birželio 5 dieną Sao Paulo mieste buvo atidaryta kultūrinė imigrantų paroda, kurioje dalyvavo apie 40 įvairių tautinių grupių paviljonų. Dalyvavo ir lietuviai. Parodą aplankė daugybė žmonių. Lietuvių paviljoną globojo Brazilijos Lietuvių Bendruomenė. Jo organizavimui vadovavo Janina Valavičienė. Paroda buvo uždaryta birželio 14 dienos vakarą.

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Lietuviai kaliniai Sovietijoje

Laiškų ištraukos, paskelbtos pogrindžio laikraštyje "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" 47-me nr.

Petras PAULAITIS
1980 m. gruodžio 2 d.

". . . Jeigu man siunčiamus laiškus praleidžia Maskva, Vilnius, Magadanas ar kurie kiti didieji Sov. Sąjungos centrai, tai tos vilkiškos kitų žmonių atžvilgiu pažiūros niekaip negali atsisakyti visų tų Rusijos periferijų — mažų centriukų, kaip Baraševo (Mordovijos), Lesnoj ir kitų beteisių žmonių kankinimo vietų vietinė administracija. Čia kiekvieno tos administracijos viršininko savi, grynai asmeniniai, interesai. Visi nori lengvo, bet pelningo darbo. O vienas iš tokių darbų ir yra maišikliu darbuotis vergų katile, kad nelaimingieji, ten pakliuvę, kuo mažiausiai galėtų tarpusavyje bendrauti, kad su niekuo jie laisvai, be svetimų — administracijos painiavų, nesusirašinėtų ir nieko nežinotų, kas čia pat dedasi.

. . . Negavau iš eilės net 7-nių laiškų. Kur jie nukeliavo? Panašiai buvo ir su Zoriano P. ir su Česlovo STAŠAIČIO, ir su kaikurių kitų laiškais. Tai visiems aišku, kad "uolieji" žmogaus teisių "gynėjai" tuos laiškus sulaikė, kad aš, jų vergas, per 33 metus visaip jų išnaudojamas, visiškai be kaltės engiamas ir persekiojamas, nežinočiau, ką rašo man artimiausieji bei mylimiausieji tautiečiai. Tų be jokios sąžinės ir savigarbos žmogaus teisių "gynėjų" žodžiai Madride labai saldūs, bet tikrovė tiems žodžiams visiškai priešinga, net baisi. . .

Tūkstančiams mūsų Tėvynės Lietuvos geriausių sūnų ir dukrų, gražiausiam mūsų jaunimui, rusai "išvaduotojai" atėmė gyvybę, kitiems, jų tarpe ir man, žmogišką gyvenimą. Rusų pagrindinis kėslas, ypač į mažesnes tauteles, jas asimiliuoti. Mes turime savo garbingos tautos gražią istoriją, turime savo nuosavą ryškų veidą. Mums svetimos importacijos, ypač rusiškos, nereikia, nes ji visur paremta melu, žiaurumu, girtavimu, ištvirkavimu. Mano noras, mano brolių-sesių norų tęsinys, pakelti visus sunkumus už savo Tėvynę ir jos vaikus, kad jie žinotų su kuo turi reikalą ir kur tasai juos veda. . .

Su visais broliais ir seserimis, kurie tik prisimena mus, per visas kalėdines šventes, ypač Kūčių vakarą, būsime visa siela kartu. . .

* * *

Petras PAULAITIS
1981 sausio 9 d.

". . . Mes krutame po truputį, panašiai kaip ir anksčiau. Visiškai nedirba tik VAIVADA — 1981 sausio 1 d. persirito per 80 metų amžiaus slenkstį, bet dar laikosi. Lageryje esame 9 lietuviai. Prie likusių 8 prisidėjo Algis ŽIPRĖ, už grotų jau daugiau kaip 20 metų. Bet sveikata nesiskundžia, mat, ir amžiaus dar neseno. (Algis ŽIPRĖ ilgą laiką buvo laikomas psichiatrinėse ligoninėse, esančiose KGB žinioje. Red. pastaba). Ir kiti, nors ir vyresnio amžiaus, kol kas dar, ačiū Dievui, laikosi. . . Sakau "kol kas", nes du — KOLOTKA ir ČIOBATIUK — iš Kauno, kuris lietuviškai mokėjo, rodos, buvo sveiki ir nesirgo, o jų jau nėra gyvųjų tarpe. Pirmąjį gruodžio 25 rytą rado lovoje sustingusį, o antras — sausio 7 mirė nuo infarkto. Bet mes norime ir privalome dar sugrįžti į savo laisvą Tėvynę. Mes tikime Dievo palaima ir Jo pagalba. Tačiau "fiat voluntas Tua, Domine!"

* * *

Petras PAULAITIS
1981 m. vasario 26 d.

". . . Naujieji vyrai — Vytautas SKUODIS ir Anastazas JANULIS jau bemaž apsiprato mūsų kieme (lageryje — red.) ir su mūsų žmonėmis. Puikūs, geri abudu. Pas mus juos atvežė vasario 9 d. V. SKUODIS atvažiavo kiek sloguodamas. Keletą dienų reikėjo pagulėti mūsų kiemo stacionare. Dabar jau ant kojų — juda, kruta kaip ir visi. Išmoko gan gerai pirštines siūti. O Anastazijus JANULIS ir seniems siuvėjams nenusileidžia. . .

. . . Laiškų daug dingsta. Jūsų nuo 11-to iki 16-to laiško negavau nė vieno. Ir iki 11-to laiško tik tris tegavau.

. . . Nuo praėjusių metų gruodžio mėn. neturiu jokios žinios nei nuo Vinco, nei nuo Danutės, nei nuo Leono, žodžiu, nei nuo vieno, kurie anksčiau rašydavo. Nežinau, kas ten su jais įvyko. . ."

* * *

Jadvyga-Gemma STANELYTĖ
1981 m. sausio 25 d.

"Tikiuosi, kad tas laiškutis pasieks Tave. Dėkoju visiems už rūpestį ir pagalbą, suteiktą ir teikiamą man. Dėl manęs nepergyvenkite, esu, ačiū Dievui, sveika ir rami. Mane šiandien vėl atvežė į Vilniaus kalėjimą ir tik vagone sužinojau, kad veš etapu į Sverdlovską. Kada bus etapas, nežinau, gal už poros dienų, o gal už mėnesio. Sužinai tik tą minutę, kai ateina išvesti. Kai pasieksiu savo "kurortą", tuojau parašysiu ir labai lauksiu laiško. Jaučiu, kad Jūs turite daug rūpesčių ir reikalų, dėl kurių ir aš pergyvenu. Bet, anot apaštalo, "mylintiems Dievą viskas išeina į gerą". Čia turiu progos susipažinti su tokiu moraliniu ir dvasiniu skurdu, kokį sunku įsivaizduoti; nesusidūrus su tuo akis į akį, suprasti neįmanoma. Nesiskundžiu savo dalia, nes ir Kristus buvo priskirtas prie galvažudžių.

Būkime tvirti, už didžius idealus reikia ir didžią kainą mokėti.

Už Jūsų gerumą stengsiuosi atsilyginti (bent iš dalies) malda ir auka. Ir prašau Jus visus — nepamirškite manęs. Prašau maldos, nes tik čia visa atrama ir stiprybė.

Nuoširdžiai visus sveikinu. Atleiskite, kad dėl manęs ir Jums nemažai rūpesčių, bet tikiuosi, kad tie rūpesčiai suriš mus stipresniais ryšiais tarpusavyje ir Dievuje.

Dėkinga Jums visiems.

Gemma-Jadvyga"

* * *

Jadvyga-Gemma STANELYTĖ
1981 m. vasario 14 d.

". . . Iš Vilniaus mane išvežė vasario 4 d. Smolenske prabuvau 3 paras, dabar esu Voroneže ir kas valandą laukiu etapo toliau. Kalėjimai ir lageriai perpildyti. Kai gausite laišką iš Uralo, rašykite nedelsiant. Labai lauksiu.

Jaučiu Jūsų maldas. Nuoširdžiausiai dėkoju, tikiuosi, kad ir toliau manęs nepamiršite. Žinau, kad ir laisvėje gyvenimas nemažiau reikalauja aukų, todėl nepamiršiu Jūsų savo maldose, tik aš čia neturiu galimybės bei sąlygų sutelktai maldai. Tikiuosi, kad gerasis Dievas nepaniekins mano mažos aukos.

Čia gyvenimą matau nuogą amoraline puse. Širdį spaudžia jaunų žmonių likimas, kada gyvenimo pavasaris praeina lageriuose ir kalėjimuose. Ir niekas čia nesiilgi Viešpaties, niekas nesvajoja apie kilnesnius idealus. Manau, kad lageryje sutiksiu ir kitokių žmonių. Didžiausia paguoda, tai savo mažą auką sujungti su Kristaus didžiąja Auka ir turėti nuolankią viltį, jog Viešpats priims. Labiausiai maldauju Dievą, kad niekur neprasilenkčiau su Jo valia, ypač kad Eucharistijos Bičiuliai ir Seserys augtų meile bei skaičiumi ir neštų Lietuvai tikrąjį atgimimą. Nebijokime jokios ateities. Ji Viešpaties rankose, brangi ir graži, tuo labiau, kai vienas kitą remiame malda ir auka. Jūs visi gyvi mano širdyje. Jus sutinku dvasioje Kryžiaus aukoje ir Eucharistinėje Puotoje. Mano nuolatinės šv. Mišios ir nuolatinė šv. Komunija — tai dėkingai iš Viešpaties rankų priimti kiekvieną akimirką, visus netikėtinumus, pajuoką, pažeminimą, nuoskaudą — mažus dyglius iš Kristaus erškėčių karūnos. Čia gera praktika tos teorijos, kurios buvau kilniai mokoma: pamilti pažeminimus, auką, žodžiu, paskutinę vietą ir visur įžiūrėti Gerojo Dievo ranką.

Taigi, esu laiminga ten, kur esu, ir dėkinga už viską.

Visiems ir visoms Jums esu dėkinga. Pasivedu Apvaizdos globai ir Jūsų maldoms.

Gemma, Voronežas"

Gemmos-Jadvygos STANELYTĖS adresas: 622020 Sverdlovskaja obl., Nižnij Tagil, P/ja UČR 349/6-la, Jadvyga STANELYTĖ, Beno, USSR

* * *

Docentas Vytautas SKUODIS

". . . Pagaliau aš pasiekiau paskyrimo vietą. Atvykau čia vasario 9 d. Norėjau tuojau pat jums parašyti, tačiau nauji įspūdžiai, nauji reikalai ir naujos pažintys, pagaliau atsivežtoji liga tai padaryti sutrukdė. Gripo, slogos, bronchito ir dar kažko neaiškaus derinys privertė daugiau gulinėti, negu vaikščioti. Dar ir dabar esu nedarbingas.

Iš Vilniaus išvažiavome sausio 9 d. (buvau areštuotas taip pat sausio 9 d.). Kelionė buvo ilga, tačiau įdomi. Po teismo apgailestavau, kad neapgyvendino Lukiškių 'pataisos darbų įstaigoje'. Tačiau su tokio profilio įstaigomis, mano didžiausiam pasitenkinimui, galėjau neblogai susipažinti Pskove, Jeroslavlyje, Gorkyje, Ruzajevkoje ir Potmoje. Etapų metu teko bendrauti su vagimis, plėšikais, žmogžudžiais ir kitokiais panašiais. Pats būdamas 'amoralus' ir 'itin pavojingas', patekęs į tokią aplinką, nesijaučiau nejaukiai, juo labiau, kad visi tie 'šurikai' ir man nerodė paniekos. Vienas žulikas, iš kažkur nudžiovęs popieriui apypilnį 1980 m. 'Mokslo ir Gyvenimo' komplektą, net pasiūlė man 'apsišviesti'. Žurnalo puslapiuose radau labai daug pažįstamų pavardžių. Ilgai žvelgiau į dvi dideles fotografijas: akademikofiziko ir mokslo daktarės-geologės. Džiaugiuosi, kad mano pažįstami vis kyla augštyn. Tačiau jiems jokio pavydo nejaučiu. Kiekvienas savaip laimingas.

Gorkyje, palikęs savo bendrabylius, toliau iki čia keliavau su vienu kaišiadoriškiu, su kuriuo susipažinau etape iš Pskovo.

Šioje pataisos darbų griežto režimo kolonijoje, žinoma, sąlygos visai kitokios. Čia nors po kiemą galima pasivaikščioti kada nori. Tiesiog nežinau, ką galiu rašyti apie dabartinio mano gyvenimo sąlygas. O labai noriu, kad visi mano laiškai jus pasiektų. Ne tik mano laiškai, bet ir man siunčiamieji bus tikrinami. Kiekvieną mėnesį aš galiu išsiųsti ne daugiau kaip po 2 laiškus. Taigi, vieną jums, kitą — į Panevėžį. (Panevėžyje, Gogolio 65-2, gyvena SKUODŽIO motina, red. pastaba). Mano gaunamų laiškų skaičius teoriškai neapribotas. Tačiau tai dar nereiškia, kad visi siunčiami laiškai čia ateina. Norėčiau, kad jūs savo laiškus numeruotumėte atskirai. . . Labai labai lauksiu jūsų laiškų.

Daug dvasinės stiprybės man suteikė jūsų ryžtas aplankyti mane.

. . . Mano dabartinė savijauta ir nuotaika gera. Ji dar labiau pagerės, kai galutinai pasveiksiu. Gyvenimu ir čia aš nesi-

(Nukelta į 7-tą psl.)

Kun. K. PUGEVIČIUS, Lietuvių Informacijos Centro direktorius, su latvių liuteronų arkivyskupu A. LŪSIU (kairėje) prie Kanados parlamento rūmų. Kun. K. Pugevičius dalyvavo sibirinių trėmimų sukakties minėjime, pasakė pamokslą, skaitė paskaitą ir aplankė Kanados užsienio reikalų ministerijos pareigūnus
Nuotr. J. V. Danio

A†A
LIUDMILAI PRANEVIČIŪTEI
Lietuvoje mirus,

jos tėvelį MEČISLOVĄ PRANEVIČIŲ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Antanas ir Aleksandra Vadakojai
Vytautas ir Sarah Vadakojai
Donald ir Danguolė French

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

A†A
ONAI REMEIKIENEI
mirus,

jos vyrui MYKOLUI, dukroms — LIUDAI, DANAI ir sūnui JUOZUI Lietuvoje, jų šeimoms bei kitiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą —

Vytautas Šadreika su šeima
(Lietuvoje)
Wilfred Dyer su šeima

PADĖKA

Palydėjusiems į amžiną poilsį
A. A. EDVARDĄ SUDIKĄ,

kuris staiga mirė 1981 m. liepos 15 d. savo namuose, Toronte, ir buvo palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje, reiškiu nuoširdžią padėką visiems artimiesiems ir draugams, padėjusiems mano liūdesio valandose.

Nuoširdus lietuviškas ačiū už šv. Mišias, gėles, užuojautos pareiškimus ir už dalyvavimą paskutinėje velionies gyvenimo kelionėje. Nuoširdi padėka Tėvams pranciškonams: kun. A. Simanavičiui, kun. I. Mikalauskui ir kun. P. Šarpnickui už atlaikytas gėdulingas šv. Mišias, kun. E. Jurgučiui už sukalbėjimą Rožinio laidotuvių namuose bei paskutinį patarnavimą prie velionies kapo.

Jūsų visų nuoširdi pagalba mane stiprino šioje skaudžioje atsiskyrimo valandoje. Už tai esu visiems labai dėkinga —

Velionies žmona ***Ada Sudikienė-Šapokienė***

PADĖKA

Šių metų birželio 4 d. mirė mūsų mylimas vyras, tėvas, uošvis ir senelis
A.A. STASYS TEIŠERSKIS.

Reiškiame nuoširdžią padėką kun. J. Staškevičiui, Lietuvos Kankinių parapijos klebonui, ir kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, Prisikėlimo parapijos klebonui, už maldas, atlaikytas šv. Mišias bei palydėjimą į Šv. Jono lietuvių kapines Mississaugoje.

Dėkojame solistui Algiui Simanavičiui už giedojimą šv. Mišių metu ir muz. J. Govėdui už akompanavimą, Jonui R. Simanavičiui už draugišką pagalbą.

Nuoširdžiai dėkojame giminėms, draugams ir pažįstamiems, pagerbusiems velionį atsilankymu laidotuvių namuose, užprašiusiems šv. Mišias už jo vėlę, atsiuntusiems gėlių, pareiškusiems užuojautą žodžiu bei raštu ir dalyvavusiems laidotuvėse.

Tariame nuoširdų ačiū karsto nešėjams.

Dėkingi visiems, pareiškusiems nuoširdumą mūsų šeimai širdgėlos dienomis —

Ona Teišerskienė
Laimutė ir Edmundas Stanevičiai
vaikaičiai Daina ir Andrius

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

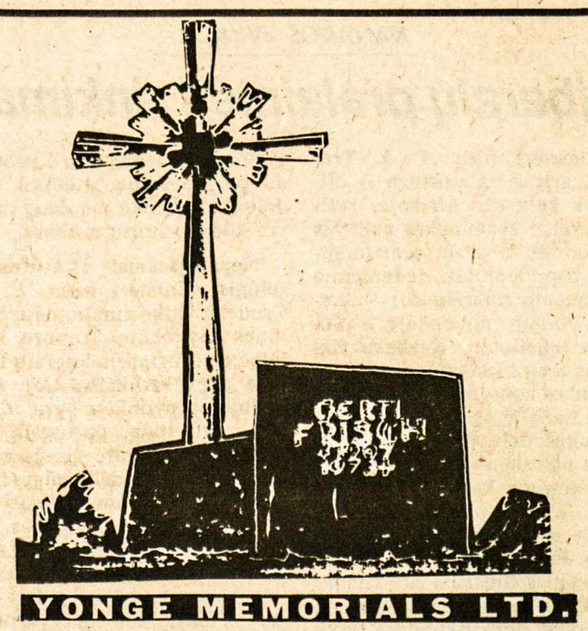

YONGE MEMORIALS LTD.
2044 YONGE St., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Vyskupo **ANTANO DEKSNIO** 75 metų amžiaus ir 50 metų kunigystės sukakties minėjime V. Vokietijoje dalyvavę svečiai bei viešnios iš tolimesnių vietovių. Iš kairės: J. Lukošius, kun. A. Bernatonis, dr. J. Pečiulionytė iš Šveicarijos, kun. dr. J. J. Duin iš Norvegijos (studijų draugas), kun. P. Šakalys iš JAV, kun. B. Kučulis iš Lenkijos, kun P. Girčius, kun. A. Bunga, vysk. A. Deksnys, kun. dr. J. Vaišvila iš Švecarijos, kun. Br. Liubinas, dr. A. Gerutis iš Šveicarijos, dr. B. Norkaitienė, dr. J. Norkaitis, prel. L. Tulaba iš Italijos, dir. J. Kavaliūnas

Kondominiumai – bendranamiai

Naujojo tipo gyvenviečių plėtra

ANDRIUS MIRONAS

Prieš kelerius metus Š. Amerikoje prasidėjo naujo tipo gyvenviečių karštligiška statyba. Tai vadinamieji **kondominiumai** arba, kitaip tariant, bendrojo valdymo butai — bendranamiai. Kartais jie vadinami "Townhouse vardu (jie truputį kitaip tvarkomi). Nuo paprastųjų nuomojamų butų bedranamiai skiriasi tuo, jog atskirą butą bei vienetą bendrajame pastate arba ir atskirais nameliais bei dupleksais nuosavybėn įsigyti galima grynais arba išsimokėtinai. Savaime aišku, kiekvienas tokio vieneto savininkas siekia savo teisių ar privilegijų. Tam tikslui pastatus stačiusi bendrovė arba finansinė įstaiga surašo vadinamą "Declaration of Covenants, Conditions and Restrictions" (sutarties, sąlygų ir suvaržymų deklaracija), sutrumpintai CC&R. Tokio kondominiumų komplekso visuotinis savininkų susirinkimas išsirenka valdybą, kuri prižiūri, kad būtų vykdomi CC&R ir vidaus tvarkos taisyklių nuostatai.

Bendranamį įsteigusi bendrovė visam laikui pasilieka bendrosios žemės arba bendrai naudojamų pastatų savininke, bet dažnai perleidžia visą turtą renkamai valdybai. Atskirų vienetų savininkai yra tik savo buto su priklausančiu žemės sklypu pilnateisiai valdytojai, kaip ir kiekvienos nuosavybės savininkai. Jie turi teisę kondominiumą parduoti ar išnuomoti..

Bendrasis plotas

Į bendrą plotą (common land) įeina visų gyventojų bendrai naudojamos salės, prausyklos, baseinai, sandėliai, parkai, pievos, tvoros, kurie prižiūrimi samdomų darbininkų (jie nupjauna žolę, apgenėja medžius bei krūmus). Salėms ir baseinams prižiūrėti ar valyti samdomi kiti darbininkai. Bendrajame plote naudojama elektros energija, dujos ir vanduo įeina į bendranamio komplekso išlaidas, todėl kiekvienas savininkas apdedamas papildomu mokesčiu. Tokių mokesčių didumas bendranamiuose svyruoja priklausomai nuo bendrųjų išlaidų.

Kiekvienas bendranamio gyventojas (net ir ne savininkas) gali laisvai naudotis bendruoju plotu ir turtu, t. y. ne tik gėrėtis gražia pieva, bet ir joje pasėdėti, pagulėti, maudytis bendrajame baseine, užeit į bendruomenės salę pasiskaityti ten sunešamų knygų bei žurnalų arba ir parsinešti namo, pažaisti bilijardą ar kitus turimus žaidimus. Privalo betgi laikytis tam tikrų taisyklių ir negadinti bendro turto.

Nesigilinant kaip atskiro bendranamio gyventojai valdosi, reikia pripažinti, kad bendrajame plote jie privalo laikytis ir tam tikros tvarkos. Pavyzdžiui, naminius gyvulius laikantieji ir išvedantieji į pieveles ar parkus "pasiganyti" privalo gyvulių padarinius surinkti ir palikti pievelę tokią pat švarią, kaip ir buvo. Paprastai, be šunų, kačių, paukščių narvuose ir žuvelių akvariumuose, jokie kitokie padarai neleidžiami laikyti, o juo labiau komerciškai juos dauginti ir iš jų prekybos verstis.

Nenuostabu, jog labiau prie taisyklių ir suvaržymų įpratę yra senesnio amžiaus asmenys, todėl dažnai bendranamiai jau CC&R deklaracijoje skelbiami **tik suaugusiems gyventi.** Minimalus suaugusių amžius nustatomas kiekvienoje apylinkėje skirtingas. Tokios beveik vienodo amžiaus vidurkio gyvenvietės savininkai dažnai susigyvena ir suorganizuoja įvairių sričių komitetus ar draugijas, dažnai surengia pasilinksminimus, vakarienes, išvykas, koncertus, šokius, keliones. Gyventojai įpranta laikytis tam tikros tvarkos maudymosi baseinuose, bendrame parke ir salėje.

Sveikatingumas

Paprastai 100-200 vienetų pastatomas vienas maudymosi baseinas su persirengimo kambariais, tualetais ir prausyklomis. Šalia plaukimo baseino dažnai įrengiama ir sūkurynė (angliškai whirlpool, jacuzzi arba spa). Sūkurynės vardu pavadinau, išversdamas iš angliško žodžio "eddy" (sūkurys) arba "whirlpool" (sūkuringas baseinas). Kai kas "jacuzzi" lietuvina ir karšta vonia arba ir kubilu. Nesvarbu pavadinimas, o šio įrengimo tikslas ir nauda. Sūkurynė įrengiama apskrita, 7-8 pėdų skersmens, su šonuose po vandens paviršium padarytomis angomis, pro kurias veržiasi elektra varomos suspausto oro srovės. Šios oro trykšlės masažuoja sūkurynėje sėdinčiųjų strėnas arba ir kitas kūno dalis.

Sūkurynės nauda labai didelė. Kenčiantieji reumatinius skausmus atsigauna, o po dažnesnio sūkurynės naudojimo skausmai sumažėja arba ir visai pranyksta. Vandens temperatūra sūkurynėje privalo būti nežemesnė kaip 105°F, tačiau ir neaugštesnė kaip 106°F. Jeigu vanduo vėsesnis, tai ir medicininška nauda mažesnė. Sūkurynės srovė padeda ir po širdies smūgio apmirusius raumenis atgaivinti, slogas ir peršalimus palengvinti, o gal ir kitokius skausmus bei ligas palengvinti.

Šalia maudymosi baseinų kaikur įrengiamos ir suomiškosios "saunos" arba, mūsiškai tariant, pirtys. Tačiau nuo mūsų kaimo pirčių "saunos" skiriasi tuo, kad jose negalima naudoti vandens garų ir vantų. Sausas saunos oras ypač padeda nuo visokių ligų apsiginti. Kombinuojant maudymosi baseine plaukiojimą su sūkuryne bei "sauna", t. y. iš vėsesnio vandens perėjimą į karštą kubilą, iš jo į sausąją pirtį ("sauna") ir išsimaudymą vėsesniame baseine, — galima užsigrūdinti ir tapti atspariu lengviems peršalimams ar slogoms, o gal net ir sunkesniems virusiniams susirgimams.

Pasirinkimas

Paprastieji butai, neturintieji net ir baseinų bei kitų sveikatingų įrengimų, dabar iš viso nelaikomi bendranamiais (kondominiumais), nors kaikur bandoma juos tokiais paversti pasipelnymo tikslais. Kas nepakenčia suvaržymų ir taisyklių, tiems bendranamiai nepatinka. Tokie asmenys jieško pirkti atskirų namų, kuriuose gali elgtis kaip patinka.

Jieškant įsigyti butą bendranamyje, reikia patikrinti visa, kas priklauso bendrai naudotis. Bendranamių yra visokių. Iš paprasto namo padarytas bendranamis yra pats prasčiausias, o sportavimo ar sveikatingumo įrengimai menkiausi. Atskirai užmiestyje ir specialiai pastatyti bendranamiai su jiems priklausančiais rajonais, ypač parkais, arti pajūrio ar miške, yra geriausi, nes statytojai iš anksto pramatę visus įmanomus gyventojams patogumus ir malonumus. Bene geriausi bendranamiai yra dupleksų, rečiau atskirų namų tipo, su žemės sklypu, pastatyti erdvesniais tarpais parkuose, kur įmanoma ir pasivaikščioti, ypač jeigu statytojai yra numatę specialius vaikščiojimui takus.

Žinoma, tokioje bendruomenėje gyvenant pasitaiko įvairių nemalonumų bei nesklandumų, nes juk visokių žmonių ir kaimynų esama. Bet visa tai atsveria graži apylinkė, savas sodelis, erdvė, sveikas oras ir sveikatingieji įrengimai. Nenuostabu tad, jog žmonės labai pamėgo bendranamių sistemą ir daugelis stengiasi juos įsigyti bent savo gyvenimo pabaigoje.

Atostoginiai butai

Pastaruoju laiku labai plinta naujausia bendranamių rūšis, dažnai vadinama "condoshare", arba kolektyviniai bendranamiai. Pagrindinis skirtumas nuo kitų yra tas, kad "condoshare" sistemoje savininkas gali naudotis butu tiktai atostogų metu (savaitei arba ilgesniam laikui). Kaip viešbuty arba motelyje jis naudojasi baldais, patalyne, indais ir reikalingais gyvenime reikmenimis. Nupirkęs tokį "condoshare" grynais arba išmokėtinai, savininkas turi mokėti dar ir nuosavybės, priežiūros mokesčius bei draudą gaisro atveju. "Condoshare" kaina nėra didelė, užtat viliojanti.

"Condoshare" savininkas kiekvienais metais gali užsisakyti atostogas vis kitoje vietoje. Didelės "condoshare" bendrovės turi savo pastatus kone visur pasaulyje, vis vasarotojams patogiose ir patraukliose vietose, todėl keliauti ir vis naujas vietas matyti mėgstantiems tai priimtina. Viena iš "condoshare" neigiamybių, kad bendrą buto turtą naudojant daugeliui savininkų, ypač smulkūs gedimai arba daiktų sugadinimai, sudaro tam tikrų nemalonumų, o dažnai ir bereikalingų išlaidų. Atrodo, jog "condoshare", kadangi jie nėra nuolatinė gyvenvietė, yra prabangos dalykas, todėl praktiškesnieji ir nepasiturintieji asmenys nelinkę įsigyti retai naudojamą butą.

Nesunku apskaičiuoti kokį pelną iš "condoshare" daro didžiulės nuosavybių bendrovės. Vienam butui suradus per metų 52 savaites atitinkamai ar mažiau savininkų, bendrovė įsideda savo iždan milijonines sumas, nupirkusios urmu keliasdešimt butų normalia ar net pigesne kaina. Dešimtį kartų pigesne "condoshare" kaina prisivilioję pirkėjus-atostogautojus, tokie verslininkai padaro milijonus pelno, todėl įstengia statyti vis daugiau tokių "condoshare".

Mūsų žmonėms prieinamesni ir mielesni yra bendranamiai (kondominiumai), ypač su mažu žemės sklypeliu, kur gali gyventi visą savo amžių. Senesnio amžiaus žmonės ir pensininkai jau dažnai pasirenka bendranamius su visais patogumais ir malonumais, nes senatvėje jau nebegali savo didelio sklypo ar sodo prižiūrėti.

Jei nedainuotume...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Linksmai publiką nuteikė su juokingu monologu Jonas Grigutis. Pabaigoje pasirodė muzikantai, seniausias tos apylinkės muzikantas Juozas Degutis su armonika, jo dukra Anelė Vaicekauskienė su akordeonu ir jų giminaitis Černelis taip pat su akordeonu. Bendru grojimu įrodė, kad net trys generacijos yra muzikalios.

Valinčių saviveiklininkai

Valinčių kaimo saviveiklos ratelis, vadovaujamas Jono Vaznelio, išvykoje į Vidugirių kaimą suvaidino dvi dviejų veiksmų komedijas. Tai labai linksmai nuteikė žiūrovus.

Valinčių kaimo saviveiklininkai yra pagarsėję nuo senų laikų. Pastebėtina, kad ansamblyje dalyvauja visa vadovo Jono Vaznelio šeima, abu Vazneliai, dvi dukros ir sūnus. Pastarieji lanko Punsko vidurinę mokyklą. Ansamblyje veikia choras, vadovaujamas Vinco Valinčiaus. Viena daina buvo skirta Dariaus ir Girėno skrydžio prisiminimui.

Labai juokingai skambėjo jaunojo Vaznelio monologas, kaip jis, bejieškodamas žmonos, nusipirko aklą kumelę. Pabaigoje pasirodė kaimo kapela, vadovaujama Juozo Banševičiaus. Banševičių šeima yra pasižymėjusi savo muzikalumu. Juozo tėvas Bronius Banševičius ir jo sesuo Ona yra geri smuikininkai.

Didžiulių vaidintojai

Didžiulių kaimo dramos ratelis, kurin įeina ir Pelelių bei Navinykų kaimų jaunimas, yra vadovaujamas mokytojo Jono Jonkeliūno. Ratelis išvykoje į Oškinių kaimą suvaidino komediją. Šalia suvaidintos komedijos bei monologų, labai gražiai skambėjo Navinykų kaimo merginų Verutės Sandaitės ir Danutės Nevulytės duetai.

Kiekvienas parengimas, kai pasibaigia meninė dalis, kuri užtrunka net iki pustrečios valandos, užbaigiamas bendru jaunimo pasilinksminimu — šokiais. Šokių metu grojami gražūs lietuviški šokiai, kuriuos energingai šoka jaunimas. Labai daug dainuoja. Girdisi naujos lietuviškos dainos, bet neužmirštamos ir senos, visiems žinomos ir iš kartos į kartą perduodamos.

Kodėl tik vasarą?

Gal kils klausimas, kodėl visi parengimai vyksta vasarą, o ne žiemą, kai yra daugiau laiko? Žiemą yra daugiau laiko, dėlto tada ruošiamasi pasirodymams. Pasirodymai vyksta vasarą dar ir dėlto, kad žiemą neturima erdvesnių patalpų. Sušilus orui, kai klojimai yra tušti, jie tampa saviveiklos teatrais. Tada viskas atgyja ir prasideda saviveiklos sezonas. Atėjus vasaros darbams — rugiapjūtei, baigiasi visi pasirodymai.

Sezono užbaigimui kasmet Lietuvių Visuomeninė Kultūros Draugija surengia meninių jėgų festivalį — sąskrydį piliakalnių vietovėse. Geriausiai žinomos piliakalnių vietos yra Klevų piliakalnis prie Klevio ežero, Burbiškių piliakalnis prie Galadusio ežero ir Eglinės piliakalnis. Sąskrydžiai yra įvykę Vaitakiemyje prie Seivų ežero ir Punske prie Punios ežero.

Kiekvienais metais yra švenčiamos Joninės su tradiciniais laužais ir vainikų plukdymu minėtų ežerų vandenyse. Šiais metais Joninės įvyko Punske prie Punios ežero. Pagal eilę turėjo būti Burbiškių piliakalnyje, bet dėl lietingo meto buvo perkeltos į Punską.

Himnas vestuvėse

Man teko dalyvauti keliose vestuvėse. Pasijuntama labai iškilmingai, kai be paliovos skamba lietuviškos dainos. Jas dainuoja visi puotos dalyviai. Kartais kyla klausimas, kaip nepavargstama tiek daug dainuojant? Pasirodo, kad daina yra žmogaus paguoda ir dainuojant pailsima po sunkių kasdieninių darbų. Teko išgirsti atsakymą: "Jei nedainuotume, mūsų gyvenimas būtų daug liūdnesnis". Vienoje iš vestuvių sveikinimo kalbą sakantis priminė, kad tokia proga tiktų Lietuvos himnas. Turiu prisipažinti, kad esu girdėjęs himną daug kartų giedant laisvėje, bet kaip įspūdingai skamba jis, kai jį gieda žmonės nelaisvėje! O giedot jį moka visi — ne tik seni, bet ir jauni.

Baigdamas noriu pasidžiaugti, kad turėjau progą per trumpą laiką tiek daug pamatyti. Džiaugiuosi dėlto, kad lietuviai nenustoja garsinę savo tautos kultūros. Didelė pagarba visiems tiems, kurie dirba tam, kad lietuvių vardas būtų žinomas. Visi jie dirba be jokio atlyginimo. Jų darbas, mokslas ir pasiryžimas gaivina Lietuvą.

Optometristas
Dr. R. J. Lapienis
SHERWAY GARDENS MALL
25 THE WEST MALL
Toronto, Ontario
Tel. 621-5050
Talkininkas (Associate)
J. S. POLLOCK, O.D.

Dramą "Knygnešiai" vaidina Suvalkų trikampio lietuviai — knygnešio Jurgio Bielinio vaidmenį atlieka J. BUKAUSKAS, moters — jo sesuo KALESINSKIENĖ
Nuotr. Vyt. Pečiulio

Suvalkų trikampio lietuviai klojimo teatre vaidina dramą "Knygnešiai" (pakeistą "Aušros sūnų" versiją). Rusų žandarai laukia namo grįžtančių lietuvių knygnešių
Nuotr. Vyt. Pečiulio

Vadovybė ir krašto ūkis

Žvilgsnis į Kanadą ir būsimos Lietuvos ūkį

B. VAIČAITIS

Tauta privalo turėti veiksmingą vadovybę jeigu ji nori krašte pasiekti ekonominės gerovės. Stoka tokios vadovybės kraštą stumia į ūkiškus sunkumus, pasireiškia gėrybių trūkumas, kyla maištai, iššaukiantys policinį valdymą ir pagaliau diktatūrą.

Kai dabartinį komunistinį ūkį atstatant Lietuvos nepriklausomybę, reikės grąžinti į privatų ūkį, atsiras daug specifinių klausimų, kuriuos privalės spręsti išrinkti krašto atstovai. Jau dabar pravartu pastudijuoti komunistinio ūkio pervedimą į privatų bei individualų ūkį. Tai būtų gera tema jaunam ekonomistui, ruošiant disertaciją daktaratui. Kitos ekonominės problemos yra bendros visuose kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

Kiekviena tauta turi savo charakterį, kuris atsispindi jos ūkyje ir valdymosi būde. Neteisinga pulti vien valdžią. Valdžią, kokia ji bebūtų, sudaro dalis to krašto piliečių. Kokie piliečiai, tokia valdžia, tokia ir santvarka.

Krašto gerovei smunkant, reikia jieškoti priežasčių. Dažniausiai būna stoka vadų pasiryžimo kietam darbui, dinamikos, ekonominio jautrumo keičiantis aplinkai.

Sveikas valstybės ūkis privalo parūpinti darbo visiems, kurie to siekia, pagal esamus sugebėjimus. Užsiėmimas žmogui teikia orumą, laisvę ir gamina gėrybes.

Tie, kurie mano, kad ekonomines krašto problemas sukelia ne vidaus, bet išorinės sąlygos, apeina faktų esmę. Pirmiausia turime pažinti krašto pajėgumą ir viduje esančias sąlygas: 1. ar vadovybė tinkamai vadovauja krašto ekonomikai, 2. ar tinkamai naudoja valstybės fondus, 3. ar visi darbingi piliečiai aprūpinti darbu ir ar darbo unijos veikia pagal demokratinius principus, 4. ar sudaromos visiems piliečiams vienodos darbo sąlygos, vengiant privilegijuotų.

Valdžios įvestos programos turi būti vykdomos pagal ekonominius principus, ne pagal politines ambicijas (ideologiją) ir biurokratų pageidavimus.

Norint pasiekti krašte augščiausio ekonominio potencialo, reikia atsižvelgti į sekančias aplinkybes: 1. neišplėsti socialinės programos augščiau krašto ekonominio pajėgumo, kad nebūtų nustelbtos individo pastangos pačiam savimi rūpintis; 2. neperkrauti mokesčiais; 3. atsižvelgti į geografinę ir ekonominę padėtį; 4. neįvesti kontrolės, kuri atbaido investavimus; 5. įvesti paskatinimus ir premijas, kurios tarnautų ūkio išsivystimui, pašalinti stabdžius, kliudančius ūkiui plėtotis.

Didelės valdžios subsidijos pasenusiai pramonei, kai nėra ekonominio pagrindo išsivystimui, sudaro visuomenės ūkiui naštą.

Steigimas didelių valdžios įmonių, konkuruojančių su privačiomis, sveikai augančiomis įmonėmis sudaro žalą krašto ūkiui.

Didelės sumos, išmestos valdžios fondų, neišsprendžia esamų problemų, jeigu nėra racionalaus ūkinio pagrindo pagal paklausos ir pasiūlos dėsnį laisvoje rinkoje. Pvz. 1973 m. Kanados valdžia paskyrė 21 milijoną dolerių iš iždo naujam aerodromui statyti Kalgaryje. 1977 m., kai buvo užbaigtas, kaina pasiekė 127 milijonus dolerių. Jis yra dvigubai didesnis už Toronto, bet savo patarnavimu atlieka tik dešimtą dalį Toronto aerodromo apkrovimo. Toks neracionalus fondų naudojimas pakelia transporto išlaidas ir apsunkina visą krašto ūkį.

Ekonominės Kanados problemos augo kartu su augančiom darbininkų unijom. Sustiprėjusios darbininkų unijos po II D. karo atliko didelį vaidmenį darbininkų gerovės kėlime. Deja, įsigalėjusios unijos pradėjo prievartauti įmones, masiškai kelti atlyginimus, nepakeliant produktingumo.

Proteguojant unijas, nebuvo paruoštas įstatymas, kuris unijoms draustų piktnaudžiauti savo galia, šantažuoti krašto ūkio politiką. Nesant tokio įstatymo, unijų savivales dažnai tramdo Kanados parlamentas savo aktais, grąžinant darbąn streikuojančius. Dėlto Kanada turi daugiausia streikuojančių dienų asmeniui Vakarų pasaulyje.

Keliant atlyginimus be pateisinamo pagrindo, neatsižvelgiant į produktingumą, auga infliacija ir unijų savivalė. Unijų vadai savo nariams ir nenariams daro spaudimą balsuoti pagal vadų įsakymus, bet ne pagal dirbančiųjų sąžinę ar įsitikinimus.

Nerūpestingai paruoštas unijų įstatymas žaloja visuomenės ūkio produktingumą, kelia nesantaiką tarp dirbančiųjų ir darbdavių, iššaukia nepateisinamus ir nelegalius streikus.

Atstačius privatų ūkį Lietuvoje, vienas pagrindinių naujos administracijos uždavinių ir gal pats svarbiausias — tai tinkamas mokesčių sistemos suplanavimas, kad nualintas krastas būtų apdėtas gyventojams pakeliamais mokesčiais pagal jų ūkio pajėgumą: a. savo pramonės sukūrimui ir esamos pritaikymui tautos ūkiui mokesčius mažinti arba visai neapdėti pereinamajame laikotarpyje; b. skatinti pažangių įmonių modernizaciją, laikinai mažinant tų įmonių pelno mokesčius; c. neapdėti mokesčiais naujų, kraštui reikalingų investacijų; d. eksportuojamoms prekėms, kurios naudoja krašto žaliavas, duoti premijas.

Keliant žemės ūkį, valdžios rūpesčiu taisomi keliai, statomi sandėliai, įrengiamos transporto priemonės, rūpinamasi užsienio rinka krašto gaminiams per valdžios konsulatus. Panaikinami komunistų įvesti mokesčiai, kurie paralyžuoja privačių verslų iniciatyvą ir naujų įmonių steigimą.

Įstatymo keliu pirmoji vyriausybės pareiga pašalinti baimę, kad bus uždėti įmonėms baudžiamieji mokesčiai, užtikrinti, kad bus pašalinta valdžios ir darbo unijų savivalė.

Ne tik parlamentas, bet ir laisva spauda bei radijas turėtų krašte laisvę diskutuoti klausimą, kaip pakelti gamybos našumą, pašalinti ydas, kurios varžo krašto pažangą. Konkrečiau kalbant, reikėtų svarstyti, kokia būtų geresnė krašto pramonės ir žemės ūkio politika: stambus, vidutinis, javų, gyvulių ar mišrus žemės ūkis? Kaip atkurti buvusį prekybos laivyną ir t. t.

(Nukelta į 4-tą psl.)

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MUZĖJUS BITĖNUOSE

Konstantinas Jucius iš Šilutės rajono vilniškės "Tiesos" 130 nr. paskelbė pranešimą "Muziejus Bitėnų kaime". Jame rašoma apie įvykusį Martyno Jankaus muzėjaus atidarymą. Ši iškilmė įvyko pradinėje Bitėnų mokykloje, dalyvaujant šilutiškiams, "Rambyno" sovchozo nariams, svečiams iš Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos. Apie M. Jankaus gyvenimą kalbėjo Šilutės rajono partinio komiteto II sekr. Z. Locaitis, Vilniaus universiteto prof. V. Žukas bei kiti iškilmės dalyviai, o prisiminimais dalijosi Jankų šeimos artimiausia bičiulė bei kaimynė E. Kondrotavičienė. Koncertinę programą atliko Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakultetų saviveiklininkų ansamblis "Vėtrungė". Apie patį M. Jankaus muzėjų rašoma: "Muziejaus stenduose — Bitėnuose spausdintos, jau gerokai pageltusios knygos, laikraščiai, įvairiausių leidinių faksimilės, nuotraukos. Čia taip pat atkeliavo dailininkės I. Labutytės lino raižinys, pamario tapytojų E. Jonušo, A. Ilginio, V. Rimkaus darbai, kuriuose pavaizduotas M. Jankus. Klaipėdietis M. Narbutas muziejaus atidarymui sukūrė ir padovanojo medalį . . ."

NEPILNA INFORMACIJA

Iš K. Juciaus pranešimo sunku susidaryti tikrą muzėjaus vaizdą. Jis pvz. mini, kad M. Jankaus pastangomis buvo išspausdinta apie 360 knygų ir knygelių, bet teišvardina pirmą kartą 1904 m. lietuvių kalba išleistą K. Markso ir F. Engelso "Komunistų partijos manifestą", V. Kapsuko "Salin caro valdžia!" Užsimenama ir apie kažkokius kitus neaiškius revoliucinius kūrinius. Šiuo atveju trumpa, bet gerokai išsamesnė informacija buvo paskelbta abiejose tarybinėse vilniškėse enciklopedijose — mažojoje ir didžiojoje. Jose bent paminėta, kad M. Jankus buvo prisidėjęs prie "Aušros" leidimo, parūpindavo knygų carinės Rusijos okupuotai Lietuvai, kovojo už Mažosios Lietuvos prisijungimą prie tautos kamieno. Jose betgi nutylimas M. Jankaus gyvenimas nepriklausomos Lietuvos metais. Nerašoma, kad lietuviai M. Jankų vadino Mažosios Lietuvos patriarchu, Rambyno sargu, kad jam 1925 m. valdžia paskyrė pensiją, o 1938 m. — II laipsnio Gedimino ordiną. Gausus svečių dalyvavimas M. Jankaus muzėjaus atidaryme liudija, kad lietuviai ir šiandien gerbia jo atminimą bei tautinę veiklą, nors kompartijai labiausiai terūpi K. Markso ir F. Engelso Bitėnuose atspausdintas "Komunistų partijos manifestas". Dėlto ir kyla rimtas susirūpinimas, kad atidarytasis muzėjus nėra pakankamai išsamus sutelktais rodiniais, jeigu juos atrinko kompartijos cenzoriai.

ALYTAUS SUKAKTIS

Vilniškė "Tiesa" savo 139 nr. paskutinį puslapį paskyrė dzūkų sostinės Alytaus 400 metų sukakčiai. Miesto teises Alytui 1581 m. birželio 15 d. suteikė Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Stepono Batoro duota privilegija. Šis dokumentas leido plėsti pramonę — "statyti tinkamose vietose namus salyklo darymui, taip pat vaško lydymui su tam reikalingais malūnais ir visais kitais įrenginiais". Tokioms statyboms buvo paskirti 6 valakai miško. 1888 m. Alytus turėjo 1.101 gyventoją, o XIX šimtmečio vargus praeitin palydėjo beveik dvigubai didesnis alytiškių skaičius. Mieste buvo gamimamos vežimų ašys, terpentinas, kanifolija, veikė krakmolo įmonė. Iš nepriklausomos Lietuvos laikų "Tiesa" mini tik "Ūkmašinos" fabriką, Lietuvos miškų departamento kanifolijos ir terpentino skyrių, apskrities ligoninę su šešiais gydytojais, vieną gimnaziją, apie 10.000 gyventojų. II D. karo užbaigoje dėl Alytaus vyko aršios kovos, miestą pavertusios griuvėsiais, perpus sumažinusios gyventojų skaičių. Dabartinis Alytus esąs paverstas stambiu pramonės centru pietinėje Lietuvoje. Miesto teritorija pasiekė 3.558 ha, gyventojų skaičius peržengė 60.000. Alytus turi 16 stambių pramonės įmonių, kurių metinė produkcija yra verta 420 milijonų rublių. Taipgi turi politechnikumą, 10 vidurinių mokyklų su 10.650 moksleivių. Priešmokyklines švietimo įstaigas lanko beveik 5.000 mažylių. Miestas turi gyvenamuosius Dainavos ir Putinų rajonus, augančius namus Vizgirdyje. Vykdomojo komiteto pirm. Alfonsas Grigaitis apie bendrą vaizdą pasakoja: "Alytus — žalias miestas. Žalias jis vasarą, kai lapuočiai iššleidžia savo vainikus, žalias jis žiemą, nes miesto pušynas nekeičia savo rūbo."

MAISTAS KALĖJIME

Nepatikrintomis žiniomis iš Lietuvos, š.m. liepos mėnesio viduryje Pravieniškių kalėjime maištaujantys kaliniai nužudė septynis sargybinius, jų tarpe ir vieną rusų karininką. Traktoriumi išrausė duobę ir užkasė nužudytuosius. Maištininkams tramdyti buvo iššaukta rusų kariuomenė. Sakoma, kad susirėmime žuvo 300 kalinių. Net ir po dviejų savaičių tvarka nebuvo atstatyta. Likę kaliniai perkelti į kitus kalėjimus.

PIKTADARIAI ŠVENTOVĖSE

Š.m. liepos mėnesio pabaigoje Viduklės šventovėn, Raseinių rajone, įsiveržė piktadariai ir kirviais sukapojo altorių, Komuniją išbarstė ant grindų. Manoma, kad tai komunistų kerštas parapijos klebonui kun. Alfonsui Svarinskui, kuris drąsiai kovoja už tikinčiųjų bei žmogaus teises ir pamoksluose pasisako prieš religijos persekiojimą, remdamasis sovietine konstitucija, kuri laiduoja sąžinės laisvė. Nežinomi piktadariai š.m. liepos mėnesį įsiveržė Pakražantės šventovėn ir padarė daug nuostolių. Kapinėse jie sunaikino 38 kryžius. Milicija paprastai tokių nusikaltėlių "nesuranda".

"PAŽANGIEJI" SVEČIAI

"Tėviškės" draugijos kvietimu sovietų okupuotoje Lietuvoje lankėsi septyniasdešimtmetį atšventusios komunistinės "Laisvės" direktorių tarybos pirm. Povilas Venta, atvežęs red. Antano Bimbos padėką Maskvai už jam paskirtą sovietinį "Tautų draugystės" ordiną. Truputį vėliau atbildėjo ir "Laisvės" administratorė Jieva Mizarienė, susilaukusi nusipelniusios kultūros veikėjos titulo, su Maskvai tarnaujančios "Vilnies" vyr. red. Jonu S. Jokubka. Šie "pažangieji" svečiai iš JAV buvo priimti kompartijos I sekr. P. Griškevičiaus, vilniškės augščiausiosios tarybos prezidiumo pirm. A. Barkausko, ministerių tarybos pirm. R. Sungailos. Pokalbyje buvo paaiškinta, kaip Lietuva įgyvendina iš Maskvos gautus XXVI-jo sovietinės kompartijos suvažiavimo nutarimus. Pasidžiaugta "Laisvės" ir "Vilnies" indėliu į kovą už sovietinę "taiką". Pokalbyje taipgi dalyvavo vilniškės kompartijos centro komiteto sekr. L. Šepetys, užsienio ryšių skyriaus vedėjas F. Strumilas, "Tėviškės" draugijos pirm. P. Petronis, Lietuvos Žurnalistų Sąjungos pirm. bei "Tiesos" red. A. Laurinčiukas ir netgi V. Zenkevičius, vis dar vaidinantis jokios galios neturintį užsienio reikalų "ministerį".

V. Kst.

Suvalkų trikampio Punsko parapijos vaikai, priėmę pirmąją Komuniją 1981 m. Pirmoje eilėje — TERESĖ RAMANAUSKAITĖ, paruošusi vaikus pirmajai Komunijai, klebonas kun. IGNAS DZERMEIKA, kun. vikaras (nepavyko sužinoti jo pavardės)

Nuotr. Vyt. Pečiulio

Vadovybė ir krašto ūkis

(Atkelta iš 3-čio psl.)

Atgavus Lietuvai nepriklausomybę po I D. karo, krašto ūkis atsipalaidavo nuo buvusios viduramžių didžiųjų kunigaikščių ir caristinės Rusijos įvestos pasenusios trilaukinės, mūsų kraštui netinkamos politikos. Pravesti nauji keliai, pastatyti gelžbetoniniai tiltai ant kelių, išugdytas pieno ir gyvulių ūkis, steigiant pienines, skerdyklas, konservų ir cukraus pramonę. Tie projektai ekonominiu požiūriu yra realūs, ir vėl atgavus Lietuvos nepriklausomybę, juos reikėtų tęsti, išplečiant ir pritaikant naują technologiją.

Negalima būtų užmiršti buvusių kitų pramonės sričių: malūnų, popieriaus, stiklo, baldų, tekstilės, odos galanterijos, linų paruošimo ir medžio apdirbimo Klaipėdoje, kurių gaminiai buvo vertinami "Super prima" Vakaruose.

Stambus žemės ūkis Lietuvai nepriimtinas, nes nepilnai būtų naudojama krašte esanti darbo jėga. Neturint pramonei savų žaliavų ir pramonės gaminiams rinkos užsienyje, turimos darbo jėgos negalėtume, bent pirmame dešimtmetyje, pilnai sunaudoti.

Steigiant vidutinius ūkius, būtų galima produktingiau išnaudoti darbo jėgą ir pritaikyti turimą žemės ūkio inventorių.

Produktų apdirbimo ir prekybos srityse buvo labai efektyviai panaudoti kooperaciniai steigiai — "Pienocentras", "Maistas", "Lietūkis".

Lietuvos ūkis jau turi savo naujųjų laikų raidą, labai skirtingą geografinėse Lietuvos sąlygose. Milijoniniai Europos miestai sudaro gerą rinką žemės ūkio gaminiams.

Tam uždaviniui įgyvendinti reikia Lietuvai atgauti laisvę.

Sovietų Sąjungos krizė prasidėjo Stalinui mirus. Ją ardo tautinės problemos ir ideologinis bankrotas. Jau niekas nebetiki į marksizmo teorijas nė pačioje Sovietų Sąjungoje, nes jų laikantis nėra jokios galimybės išbristi iš ūkinės krizės.

Privatus ūkis yra gajesnis ir produktingesnis, negu socialistinis. Taip rodo mums ūkio istorija. Tauta turėtų būti pasiryžusi žygiui atkurti savo valstybę ir pakelti ekonominę gerovę, kad žmonės galėtų ramiau gyventi ir sočiau pavalgyti.

Sundre, Alberta

AUKSINĖ SUKAKTIS. P. ir T. Lukai atšventė savo vedybų 50 metų sukaktį. Jų pasveikinti suvažiavo į jų ūkį Kalgario lietuviai ir jų kaimynai. Kalgario lietuvių vardu P. Stakėnas pasveikino P. T. Lukus, palinkėdamas geros sveikatos, ir įteikė nuo visų prisiminimui gražią dovaną. Aldona Lederytė padainavo 3 lietuviškas daineles.

P. T. Lukai apylinkėje žinomi kaip geri lietuviai. Išaugino 2 sūnus, kurie gerai kalba lietuviškai. Užkandžių patalpos buvo papuoštos tautinių spalvų juostomis ir 50 metų vainiku. Apie jų įsikūrimą Kanadoje buvo parašyta vietos laikraštyje ir James River District pionierių gyvenimo knygoje. Karo metais P. T. Lukai gyveno Montrealyje. Į Albertos provinciją pirmą kartą atvyko 1928 m. iš Lietuvos (Biržų apskr.). P. T. Lukai skaito "T. Žiburius" ir atvyksta į lietuvių parengimus. K.

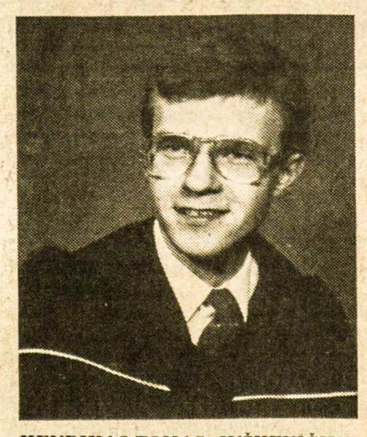

HENRIKAS-TOMAS JUŠKEVIČIUS, Hiljos ir Vytauto Juškevičių sūnus, šiais metais Carletono universitete Otavoje baigęs inžineriją bakalauro laipsniu (Bachelor of Industrial Design). Pradėjo dirbti Otavoje Kanados Banke. Yra baigęs Los Angeles mieste Art Centre College of Design labai gerais pažymiais. Ilgametis jūrų skautas.

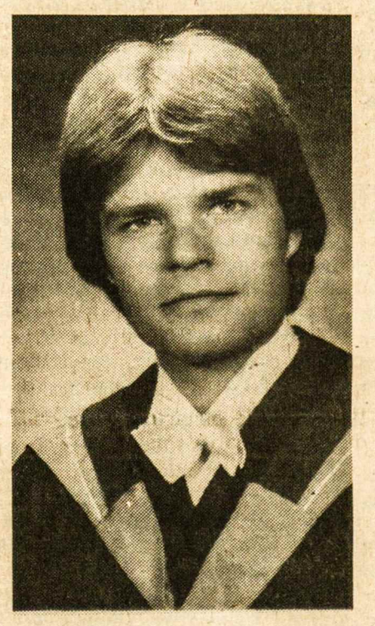

VIKTORAS P. JUŠKEVIČIUS, sūnus Hiljos ir Vytauto Juškevičių, šiemet baigęs odontologiją Toronto universite (Doctor of Dental Surgery). Anksčiau jis yra baigęs cheminę inžineriją bakalauro laipsniu (honors) tame pačiame universitete. Dirba kaip dantų gydytojas šiaurinėje Toronto dalyje. Buvęs ilgametis jūrų skautas

Hamilton, Ont.

PATIKSLINIMAS. Rašinyje "Giesmė šventovėje, daina salėje" ("TŽ" 25 nr.) praleista valdybos nario V. Morkūno pavardė. Už klaidą atsiprašome. A. T.

Calgary, Alberta

ŠEIMOS ŠVENTĖ. J. Karpa sulaukė 80 metų amžiaus. Jo šeima sukvietė gimines, kaimynus ir Kalgario lietuvius paminėti jo gražios sukakties. J. Karpa gavo daug dovanų nuo kaimynų, giminių. Kalgario lietuvių vardu sveikino T. A. Mackevičiai, M. Vanagaitienė ir įteikė gražų kalnų paveikslą, pieštą W. Wideen. Edmontoniečių vardu, kur J. Karpa su šeima dažnai anksčiau lankydavosi, sveikino J. Popikaitis. Visi svečiai linkėjo J. Karpai sveikatos, ilgų metų ir gražaus gyvenimo.

LAIDOTUVĖS. J. Yauga, 83 metų amžiaus, staigiai mirė Kalgaryje. Buvo kilęs iš Papilės valsč., Šiaulių apskr. Į Kanadą atvyko 1927 m. Turėjo ūkį prie Vanguard, Saskačevano prov. Nuo 1962 m. persikėlė gyventi į Kalgarį, Albertos prov., kur gyveno brolio šeima. J. Yauga visą laiką rimtai žiūrėjo į gyvenimą, padėjo savo artimiesiems. Daug kartų lankėsi Lietuvoje ir dar šiais metais rengėsi į kelionę, bet staigi mirtis nutraukė ateities planus. Palaidotas prie savo giminių St. Mary's kapinėse. K.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

LIETUVOS JŪRININKYSTĖS ir laivininkystės archyvą organizuoja buvęs prekybos laivyno kapitonas R. Vilkas. Šiuo klausimu jis tarėsi su Klaipėdos uosto inspektorium S. Dagiu, knygos "Jūrų keliais" autorium B. Krikštopaičiu. Šių trijų buvusių prekybos laivyno kapitonų nuotrauką įdėjo klevelandiškė "Dirva". Archyvo reikalais R. Vilkas, gyvenantis Floridoje, lankėsi Niujorke ir Čikagoje. Archyvan norima sutelkti visą medžiagą, liečiančią Lietuvos laivyną: straipsnius, atsiminimus ir nuotraukas. Gautoji medžiaga, padarius jos kopiją, bus grąžinama siuntėjams. Medžiagos laukiama šiuo adresu: R. Vilkas, 800 82nd St. No. 1, Miami Beach, Fla. 33141, USA.

VYRESNIŲJŲ TAUTIEČIŲ SOCIALINIAIS REIKALAIS nuo š.m. pradžios pradėjo rūpintis Čikagoje suorganizuotas būrelis. Jam betgi trūko oficialaus įsiregistravimo Ilinojaus valstijos įstaigose. Šį teisinį formalumą jau atliko jaunas adv. Saulius Kuprys. Būrelis buvo pavadintas Lietuvių Socialinių Reikalų Tarnyba, angliškai įregistruotas kaip Lithuanian Human Service Council of the USA. Oficialus tos tarnybos adresas: "Margutis", 2422 W. Marquette Rd., Chicago, IL 60629. Direktorių tarybą sudaro: dr. A. Butkus, dr. F. Kaunas, dr. R. Kulienė, D. Valentinaitė ir J. Šoliūnas. Vyresnieji tautiečiai, reikalingi socialinių paslaugų, prašomi kreiptis į "Margutį" kiekvieną šeštadienį nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS INFORMACIJA, pasinaudodama "Postal Bulletin" birželio 18 d. laidos pranešimu, supažindina su naujausiais suvaržymais pašto siuntoms į Sovietų Sąjungą, liečiančiais Lietuvą, Latviją ir Estiją. Knygų, laikraščių, žurnalų, kitos spausdintos medžiagos bei rankraščių galima siųsti tik po vieną egzempliorių. Jų pristatymas adresatams nėra garantuotas, nes visas tokias siuntas turi patikrinti atitinkamos valdinės Sovietų Sąjungos įstaigos. Be leidimo priimama mokslinė bei techninė medžiaga, kai ji siunčiama valdinėms bibliotekoms, institucijoms, mokslinėms organizacijoms, kai siuntėjais pasirašo bibliotekos ar firmos. Sovietų Sąjungon draudžiama siųsti: 1. religiją liečiančią literatūrą, 2. su religija susijusius plastikos meno dirbinius, 3. sovietinę ar užsienio valiutą, čekius, vertybinius popierius ir loterijos bilietus, kai jie yra skirti privatiems asmenims.

"LIETUVIŲ VARGONININKŲ — MUZIKŲ" centro valdyba, vadovaujama pirm. Vytauto Kerbelio, lig šiol veikė Niujorke. Sąjunga betgi gerokai susilpnėjo šiame rytiniame JAV pakraštyje. Dėlto centro valdybą buvo nutarta perkelti į Čikagą, kur persikėlė buvęs vicepirm. Antanas Giedraitis. Jam dabar perduotos pirmininko pareigos, o jis pats įpareigotas Čikagoje sušaukti šios organizacijos seimą. Sąjungos rytinio JAV pakraščio skyriaus pirmininko pareigos teko V. Kerbeliui.

Venecuela

BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMU KARAKE pasirūpino VLB krašto valdybos pirm. dr. Vytautas Dambrava, sutelkęs visus baltiečius. Didžiausiame dienraštyje "El Universal" buvo nupirktas vienas puslapis ir jame skelbimo forma paskelbtas išsamus aprašymas apie sovietinę tautžudystę trijose Baltijos šalyse. Šis rašinys pasiekė gausias skaitytojų gretas, sudomino net ir kairiuosius sluogsnius su Sovietų Sąjungos ambasada. Skelbimo išlaidas daugiausia padengė lietuviai ir latviai. Katalikų laikraštis "La Religion" skelbimo tekstą persispausdino keliuose numeriuose. Ekumeninės pamaldos birželio 21 d. įvyko Karako mieste, Don Bosco šventovėje, sutraukusioje net tūkstantį dalyvių, kurių didžioji dalis buvo venecueliečiai. Mišias atnašavo vyskupas pagalbininkas Miguel Delgado su grupe kunigų, kurių tarpe buvo ir Venecuelos lietuvių kapelionas kun. A. Perkumas, SDB. Pamaldų metu apie trėmimus į Sibirą kalbėjo VLB krašto valdybos pirm. dr. V. Dambrava. Pamaldose dalyvavo latvių ev. liuteronų kun. R. Reinfelds ir ukrainiečių ortodoksų atstovas L. Lotosky. Jų dalyviams buvo paskleista dr. J. Ereto knygelė "Užmirštieji baltiečiai" bei kiti leidiniai, apipavidalinti dail. Kosto Jezersko.

Australija

SKAUDŽIŲJŲ BIRŽELIO ĮVYKIŲ KETURIADEŠIMTMETIS buvo paminėtas Sydnėjuje, Melburne, Adelaidėje bei kitose mažesnėse lietuvių kolonijose. Pagrindiniu kalbėtoju Sydnėjuje ir Adelaidėje buvo ALB krašto valdybos pirm. Albinas Pocius. Stambesnio masto bendras baltiečių minėjimas įvyko Adelaidės rotušėje. Jis pradėtas vainiko padėjimu prie žuvusiems Australijos kariams skirto paminklo. Įvadinį žodį pačiame minėjime tarė Baltiečių Tarybos pirm. dr. J. V. Ozols. Žuvusieji bei mirusieji Sibiro tremtiniai buvo pagerbti choro sugiedotu "Requiem". Perskaičius anglų kalbon išverstą P. Pusdešrio eilėraštį "Mirties tremtiniai", apie anuometinius įvykius kalbėjo senatorius G. S. Davidsonas. Meninėje programoje lietuviams atstovavo jaunasis sol. P. Račkauskas ir N. Masiulytės diriguojamas choras "Lituania". Minėjimą užbaigė jungtinis baltiečių choras, sugiedodamas Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnus. Bendras baltiečių minėjimas taip pat įvyko ir Sydnėjaus latvių salėje. Čia pagrindiniu kalbėtoju buvo jaunas latvis adv. M. Strikis. Meninę programą atliko pianistė V. Inkrataitė, latvių, estų ir lietuvių chorai.

Britanija

GINTĖ DAMUŠYTĖ, drbanti kun. K. Pugevičiaus vadovaujamame Lietuvių Informacijos Centre Brooklyne, N.Y., atvyko Londonan. Du mėnesius ji talkins Kestono kolegijai, tyrinėjančiai religijos būklę komunistų valdomose šalyse. Kolegija leidžia žinių biuletenį ir žurnalą, kuriame dažnai rašoma apie religijos bei tikinčiųjų persekiojimą sovietų okupuotoje Lietuvoje. Su Kestono kolegija artimus ryšius palaiko minėtasis Lietuvių Informacijos Centras.

Italija

ITALIJOS SPAUDĄ jau pasiekė prel. V. Mincevičiaus redaguojamo "ELTOS" biuletenio ketvirtasis šių metų numeris italų kalba. Jame pateikiamas itališkasis "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" 46 nr. vertimas. Viršelis papuoštas šešių lietuvių kalinių nuotraukomis — Onos Vitkauskaitės, Genovaitės Navickaitės, Gemmos-Jadvygos Stanelytės, Vytauto Skuodžio, Gintauto Iešmanto ir Povilo Pečeliūno.

Šveicarija

ŠVEICARIJOS LB KRAŠTO VALDYBOS pirm. dr. Alfonsas Kušlys liepos 12 d. atšventė amžiaus šešiasdešimtmetį. Jis yra šiaulietis, baigęs šio miesto gimnaziją, veterinarijos studijas pradėjęs Vilijampolėje. 1944 m. pasitraukė Vienon, Šveicarijon atvyko ir Berne apsigyveno karui besibaigiant. Veterinarijos studijas užbaigė Berno universitete, kur taip pat gavo doktoratą 1950 m. Pradžioje dirbo asistentu prie veterinarijos fakulteto veikiančiame bakteriologijos institute. Nuo 1954 m. dirba Šveicarijos serumo institute imunologijos skyriaus vedėju. Šio instituto gaminiai yra eksportuojami į daugelį užsienio šalių. Sukaktuvininkas yra palikęs ryškius savo veiklos pėdsakus visuomeniniame lietuvių gyvenime. Jam jau anksčiau yra tekę vadovauti ŠLB krašto valdybai, o dabartines pirmininko pareigas eina nuo 1978 m.

Vokietija

KUNIGYSTĖS 40 METŲ SUKAKTĮ gegužės 24 d. atšventė Walkersthofeno parapijos klebonas kun. J. Tautkevičius. Jis yra žemaitis iš Kražių, kunigu įšventintas Lietuvoje. Pokaryje 11 metų rūpinosi Muencheno lietuvių sielovada. Vokiečių parapijoje Walkersthofene klebonauja nuo 1964 m. Sukakties iškilmėn atvyko apie 40 Muencheno lietuvių. Jai skirtas padėkos Mišias klebonas kun. J. Tautkevičius koncelebravo su keturiais kunigais. Dekanas kun. L. Hihleris, apibūdindamas sukaktuvininko veiklą, ypač jo darbą su jaunimu, neužmiršo ir Lietuvos bei jos dabartinių problemų. Pietų metu sukaktuvininkas susilaukė daug sveikinimų ne tik iš savo parapijiečių vokiečių, bet ir iškilmėn atvykusių tautiečių. Lietuvių kunigų vardu jį sveikino Šv. Ulriko parapijos klebonas kun. A. Bunga iš Bad Woerishofeno, Muencheno lietuvių — VLB apylinkės pirm. R. Hermanas, primindamas, kad ir sukaktuvininkui yra tekę eiti šias pareigas. Architektė R. Pauliukevičiūtė-Kneip ją pakrikštijusį kun. J. Tautkevičių apjuosė lietuvišką juosta, gėles įteikė R. Verselienė ir studentė J. Čeginskaitė. Meninę programą atliko vietinis vokiečių jaunimas, o ją keturiais tautiniais šokiais papildė Muencheno "Ratukas."

Lenkija

ŠIEMETINĖS "AUŠROS" 2 NR. pateikia pluoštą žinių apie 1980 metus Punsko lietuvių gimnazijoje. — Spalio 30 d. buvo Vėlinėms skirtas poezijos vakaras, turėjęs tris pagrindines temas — "Žmogus amžinoje kelionėje", "Ramybės vardas — mirtis" ir "Herojiška didybė". Vakarui buvo panaudoti J. Degutytės, O. Mičiūtės, J. Marcinkevičiaus bei kitų poetų eilėraščiai. Vakarą surengė dailiojo žodžio būrelis, vadovaujamas mokytojo Algio Uzdilos. Jo dalyviai, programai pasibaigus, apsilankė kapinėse. — Lapkričio 29 d. gimnazijoje įvyko Andrinių vakaronė, dalyvaujant etnografiniam būreliui. Jon buvo įpinti burtai, žaidimai, eilėraščiai, liaudies dainos. Dalyviai buvo vaišinami spurgomis, žemaitiškais blynais, žagarėliais ir arbata. — Antrą Kalėdų dieną gimnazija turėjo tradicinį poezijos ir šokių vakarą su vaišėmis. Jaunimą viliojo valsai ir smagios polkos. Dalyvių eilėse buvo ir studentai, Punskan sugrįžę atostogų. Su kukliomis dovanomis apsilankė ir Kalėdų senelis, atkeliavęs iš Maskvos, nes jau vadinamas iš rusų kalbos išsiverstu seniu Šalčiu. — Tradicinį naujų metų sutikimą gruodžio 31 d. surengė trečiokai. Išklausius programos, prie vaišių stalo skambėjo liaudies dainos ir juokas, o vėliau vėl buvo tęsiamas šokių sūkurys, kol atėjo laikas skirstytis.

LŠST Stasio Butkaus šaulių kuopa skelbia

FOTO KONKURSĄ

Tikslas: išleisti atvirutes žemiau išvardintom progom: 1. šv. Kalėdų, 2. šv. Velykų, 3. gimtadienio, 4. vardadienio, 5. vedybų, 6. mirties užuojauta, 7. šiaudinukų, 8. tautinių juostų, 9. margučių ir 10. gintaro dirbinių.

Pageidavimas: Visose temose turėtų vyrauti lietuviški motyvai.

Premijos: I-oji — 200.00 dol., II-oji — 150.00, III-oji — 100.00, IV-oji — 50.00 ir parodoje V-oji — 250.00 dol. už nuotrauką, kurią balsavimo keliu atrinks parodos lankytojai.

Dydis: 5" x 5" ar didesnis (spalvota).

Nuotraukoms įteikti data: 1981 m. lapkričio 15 d.

Paroda: 1981 m. lapkričio 26-27 d. d.

Laimėtojams premijų įteikimas: 1981 m. lapkričio 27 d.

Nuotraukos grąžinamos prisiuntus adresuotą voką su pašto ženklu.

Informacijų kreiptis ir nuotraukas siųsti: V. Tamošiūnas, 2327 Casper, Detroit, Michigan 48209, USA. Tel. (313) 843-6027. Nuotraukas siųsti slapyvardžiu, atskirame, uždarame voke įdėti tikrą pavardę, vardą ir adresą. Slapyvardį įrašyti voko viršuje.

Simon's TRAVEL

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!! PER VISAS ŠVENTES!

Gruodžio 21 — sausio 4

Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje giminėms automobilius.
Smulkiau teiraukitės:

Toronto tel. (416)537-3060 arba 532-8772

MONTREAL tel. (514) 669-8834
CHICAGO tel. (312) 673-5391 arba 654-4238
TELEX 06-986766 TOR

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Simon's TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas bei "stereo" aparatus.
Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

DATSUN PLAZA Imports Limited DATSUN
970 Barton St. E.
Hamilton, Ont. L8L 3C7
(416)549-3588/549-9027
AL TASIN (PTAŠINSKAS)
"Rūpestingai aptarnauja - Plaza pleases!"

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje
įsikūręs nuosavuose namuose —
Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas
830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6 TALKA

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A) 6%
santaupas 17%
term. depoz. 1 m. 18%
term. depoz. 3 m. 13%
reg. pensijų fondo 16%
90 dienų depozitus 19%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 21%
asmenines paskolas 23%

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

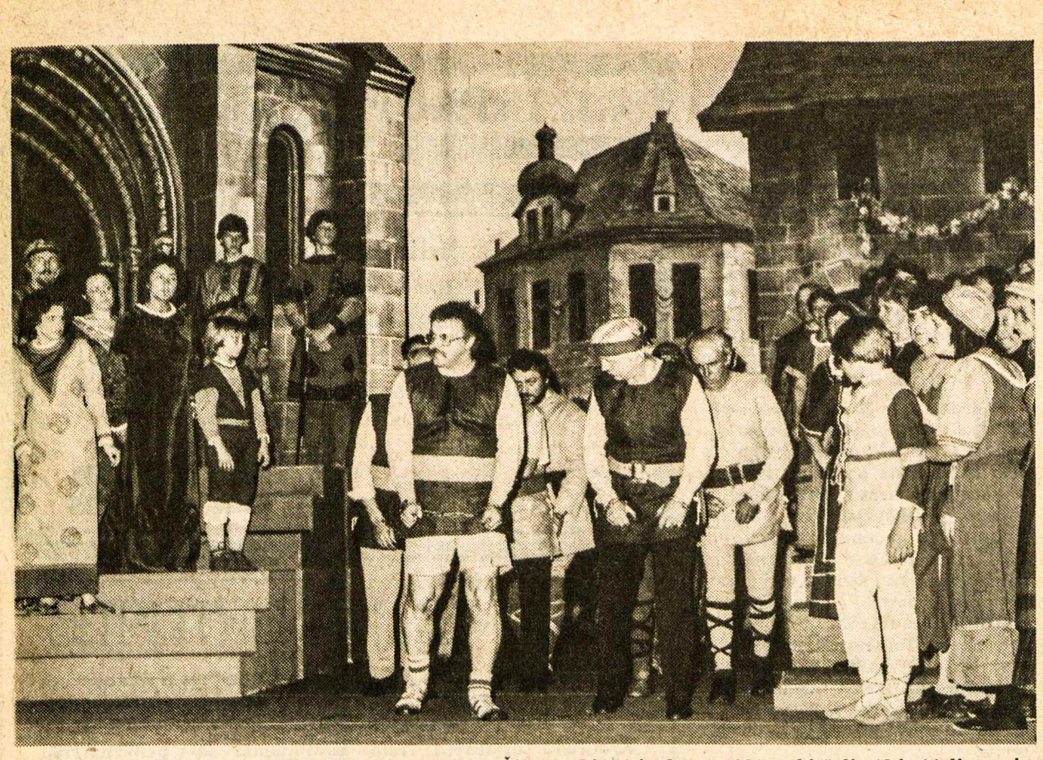

Scena iš Ponchielli operos "I Lituani", kurią pastatė Čikagos Lietuvių Opera 1981 m. birželio 13 ir 14 dienomis. Šioje scenoje (II spektaklio I veiksmas) vaizduojami kryžiuočių nelaisvėn paimti lietuviai Nuotr. J. Tamulaičio

Landsbergio dramaturgijos raida

V. A. JONYNAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

"Sudiev, mano karaliau"

Paskutinis veikaliukas "Sudiev, mano karaliau" galbūt yra mažiausiai sukeliąs neaiškumų skaitytojui. To vienveiksmio kūrinio spyruoklė pateikiama motto žodžiuose:

"Karalius Dovydas, pasenęs ir turėdamas daug metų amžiaus, nebesušildavo, nors jį apklodavo drabužiais. Tuomet jo tarnai jam tarė: "Pajieškokime mūsų valdovui, karaliui, jaunos mergaitės; ji tebūna prie karaliaus, teglobi jį, temiega prie jo šono ir tešildo mūsų valdovą, karalių. Taigi jie pajieškojo dailios mergaitės visose Israelio sienose, ir suradę Sunamietę Abisagą, atvedė ją pas karalių. Buvo gi tai labai graži mergina; ji miegodavo su karaliumi ir jam tarnavo, bet karalius jos nepažinojo".

(Trečioji Karalių knyga, I, 1-5 J. Skvirecko vertimas).

Landsbergis pramano situaciją, kurioje šį tekstą, paremtą bibliniu pasakojimu, repetuoja senstelėjęs vyras ir jauna moteris. Detaliau jis tų aktorių neaptaria. Nuo pat pirmosios replikos aktorė prisipažįsta nejuntanti sąveikos. Faktinai abudu pasimeta vaidmenyse, peršokdami iš tikrovės į vaizduotės pasaulį. Senas aktorius bando suvedžioti, palenkti jauniklę, kad ji taptų jo meiluže. Jaunoji nepriima vergės Abisagos vaidmenio. Repeticija nutrūksta atsisveikinimu: "Sudiev, mano karaliau".

Tai ir viskas. Tiesa, yra truputis DP stovyklų kolorito: "barako-karsto trūnyjančios lentos, kiauros kojinės po pagalviu, sauja trupančių piliulių liūdname voke"; vien tik neaiškūs kasdienybės kontūrai. Pats sceninis konfliktas nemažiau trapus: persenęs donžuanas seilėjasi prieš jauną merginą. Vienveiksmio kūrinio poetiškumą ir šilumą sudaro kas kita, būtent, užuominų audinys. Absurdo situacija, nes niekad neaišku kur kaukė, kur tikrasis žmogus, ar aktorės Abisagos veiksmus apsprendžia vien bodėjimasis kretančiu senioku, ar autoriaus norima išreikšti didysis lūžis žmonijos istorijoj, pasireiškęs "women's lib" sąjūdžiu, kuris skelbia nuo biblinių Dovydo laikų vyravusios vyrų hegemonijos išmetimą į istorijos sąšlavyną.

"Paskutinis piknikas"

Jei "Sudiev, mano karaliau" primena elegantiškų linijų pusiau abstraktinę graviūrą, tai "Paskutinis piknikas" panašesnis į komercinio meno paveikslą. Techniškai jis be priekaištų, įmantrus, vėsių, saldžiarūgščių spalvų. Bet kažkaip jame viskas netikra, nors negailėta realizmo. Šiuokart viskas pateikta detaliai, kaip kvotos lape. Vieta (gegužinės pieva mažo Naujosios Anglijos miestelio pakrašty), veikėjų amžius. Aiški ir keliamoji problema: tai išeivijos kartų problema, senovės lietuvių ir naujųjų ateivių kliaudos, tėvų ir vaikelių nesusišnekėjimas, vieni kitų nesupratimas, klaidžiojimas miglose. Trečio veiksmo pradžioje autorius scenos vaizdu vėl pakartoja tą mintį, kaip nesusišaukiama ūkanoje. Turinys irgi nesudėtingas. Mažo miestelio papievin laukiama suplūstant, it į Rambyną, lietuvių. Bet laikai pasikeitę. Senajam klebonui mirus, parapiją perėmė tvarkyti pripūsta modernizmo vėjų galva kunigėlis, nutolęs nuo lietuvių gyvenimo. Jam tokie piknikai, "kermošiai", liaudies vaikštynės atrodo kaip stabmeldystės liekanos. Jis uždraudžia pikniko organizatoriui — Piknikų Generalissimui siautėt su savo laimės ratais. Visdėlto leidžia jam ir besirenkantiems žmonėms pernakvot kažkokiame priestate. Skaitytojas linkęs jį pateisinti, nes atkeliaujantis į sceną gaivalas nelabai patrauklus. Sėkliniai "diedai", kurių pasiilgusios miesčiuko našlelės, atsibastę "rock" festivalin "hippiai" muzikantai, kuriuos lydi klaunas amerikietis (per visą vaidinimą jis maivosi pantomimose kaip mokyta beždžionė), naivios pusmergės, pasinešusios tapti džiazininkų "groupies", . . Vienas už kitą luošesni, apsidangstę kaukėm, užsikirtę, dievai žino, ko savyje. "O tempora, o mores" nori šūktelti skaitytojas, regėdamas tą nuobodybę. Kokia priemone, kokiu "Deus ex machina", klausias jis, pavyks Landsbergiui suplakti visa tai, kad išeitų gyvybės burbuliukais putojanti pjesė, neužgaunanti patriotinių mūsų jausmų.

Patikėkit, jo "mixmasteris" veikia. Galbūt neatsitiktinumas, kad šis kūrinėlis buvo išverstas į anglų kalbą. Landsbergis juo įrodo, kad jam amerikietiškos publikos skonis ir televizijos vaidinimėlių triukeliai puikiai pažįstami. Dramaturginė priemonė sena kaip Nojus. Jis įveda ilgoką girtavimo sceną (lietuviškas koloritas), kurios metu generalissimui, ž ū t b ū t norinčiam suruošti paskutinį savo pikniką, kyla mintis apsimesti mirštančiu nuo širdies smūgio ir tuo sugėdinti jauną kunigėlį, suminkštinti suanglėjusią jo širdį. Žinoma, "mirštančiojo" akivaizdoje visus veikėjus apima gailesys. Pasipilia viešos atgailos, numetamos kaukės, pabyra prisipažinimai ir išsisprendžia visos problemos. Aklieji praregi, nebylieji prašneka, net užplėšia dainą "Kur tas šaltinėlis". Žodžiu, visuotinis susitaikymas — "happy end". Visiškai dorovingas, "tinkamas visai šeimai" vaidinimėlis.

Kodėl tad persiskaičius lieka skaitytojui burnoj kartus skonis? Juk kūrinėlis veiksmingas, aktualus, nes jame kalbama apie šiunim šėko pjaut nuėjusius v a i k u s, narkotikus, "health food", kelmus tėvynainius. Pagaliau daug juoko, kartais gruboko, groteskiško, daug nostalgiškų sentencijų ir aplamai visiems žinomų klišių. Viskas realistiška, net, sakytai, sava.

"Imagining something is better than remembering something" — sako John Irving ("T h e World according to Garp"). Gal kaip tik todėl, kad "Paskutinis piknikas", taip virtuoziškai išnaudojąs scenos techniką, taip paklusnus publikos reikalavimams, pasirodo negyvas, schematiškas, knygiškas.

"Barzda"

Iš "Trijose dramose" atspausdintų veikalėlių "Barzda" yra seniausias amžiumi. Torontiškiam jis pažįstamas, nes prieš eilę metų jį ten inscenizavo jaunimo grupelė. Maždaug tuo laiku, kai vaikigaliai buvo pasiutę augint ilgus plaukus ir želdint barzdas didžiam vyresniosios kartos pasibaisėjimui. Jis ir prasideda farsine situacija: parvažiuoja namo studentas, slėpdamas nuo tėvų barzdą. Ilgainiui tas barzdos gynimas išsivysto į moralinę problemą, asmens laisvės problemą, į klausimą kokią teisę turi kvailiojantys savieji ir diktatoriai atėjūnai brukti varu savo ideologijas.

Visa tai pateikiama skaitytojui-žiūrovui scenų kaita. Jos visad tokios pačios. Barzdyla Kiekvienis tampa juodabarzdžio, dvišakbarzdžio, plikagalvio ir kitų vadų auka. Tėvas, motina ir vėtrungė Onytė kalbina jį nusilenkti ponų valiai. Žodžiu, keičiasi vadų makaulės, bet ne diktatoriškas tonas, ne smurtas. Kadangi veiksmas vyksta Lietuvoje, skaitytojui alegorija, savaime suprantama, dar artimesnė, išvirstanti į Lietuvos žmogaus parabolę.

Savo sąranga "Barzda" yra giminingiausias stipriausiems absurdo teatro veikalams, bent tiems, kurie priartėja prie viduramžių teatro misterijų. Scenoje vyksta filosofiniai debatai. Personažai schematiški. Nėra jų psichologinio augimo. Tos pačios scenelės kartojamos. Esama groteskiško padidinimo, peršaržavimo. O tačiau, kaip bebūtų keista, vidinė veiksmo įtampa nemažėja. Kiekvienio (skaitytojas greitai pastebi, kad autorius turėjo jį pramint priešingai — Nekiekvieniu) figūra auga, didėja, pasiekdama herojiškas dimensijas. Jis simbolizuoja individo kovą už savąjį "aš", jo teisę į asmens laisvę.

"Barzda" stebina savo puikiai išlaikyta tonacija. Lengva atspėti, kad Landsbergiui buvo pavojus pakeisti groteskišką traktavimą, praskiesti satyrinį dažą, kai Kiekvienis atsiranda Sibiro speiguose. Landsbergis to nepadaro. Tiesa, Kiekvienio kankintojai liaujasi įsakinėję ir šūkalioję, tampa daugiau gundytojais, bet ir. . . nemažesnėm menkystom.

Baigminėje scenoje matome po d i d ž i u l i u negailestingu skliautu mažą figūrą, kartojančia savo ne, ne, ne. Tolimos žvaigždės stebi ji. O gal tai ne žvaigždės, gal tai durų vilkeliai, pro kuriuos visatos Kažkas stebi kalinį.

Tokia atvirybe pasibaigia veikalas. Bet tas finalas giliai poetiškas, svaigus, drumsčiąs skaitytoją, primindamas jo sandėrius su sąžine. Ir ne vien lietuvį skaitytoją, nes čia liečiama bendra visai žmonijai problema.

Kaip bebūtų, "Barzdoje" galbūt ryškiausiai atsiskleidžia Landsbergio vaizduotės galingumas, talentas jungti lyrinį elementą su groteskų, šaržu, galia tuo "telescopage" iššaukti per juoką gilų susimąstymą būties, žmogaus gyvenimo prasmės problemom. Aštriu savo gaivumu "Barzda" įsirikiuoja į brandžiausių Landsbergio kūrybos veikalų eilę.

Algirdas Landsbergis, **T R Y S DRAMOS: BARZDA, PASKUTINIS PIKNIKAS, SUDIEV, MANO KARALIAU.** Išleido Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas, Chicago 1980 m., 168 psl. Aplankas Zitos Sodeikienės. Kaina — $8.00.

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Lietuviai Amerikoje prieš 100 metų

Šiurpūs vaizdai Upton Sinclair romane "The Jungle" apie lietuvių ateivių šeimą

RAMŪNĖ PLEINYTĖ

Augštesnieji Lituanistiniai Kursai Toronte

Rašytojo Upton Sinclair knygos tikslas buvo iškelti visas blogybes mėsos apdirbimo įmonėje devyniolikto šimtmečio gale bei dvidešimto šimtmečio pradžioje Čikagoje. Pasirinkdamas vieną lietuvišką šeimą, tai yra Jurgio Rudkio šeimą, autorius iškėlė šio laikotarpio ankstyvesnių lietuvių imigrantų sunkumus, jų kovą ir jų likimą.

Į Ameriką

Jurgio Rudkio šeima nutarė vykti į Ameriką. Jų kelionės tikslas buvo Čikagos "Packingtown" rajonas. Jurgis, jo tėvas Antanas, jo sužadėtinė Ona, josios pamotė Elzbieta, Onos brolis Jonas, šeši Elzbietos vaikai ir Onos pusseserė Marija sudarė šeimos grupę. Jie visi atvyko į Ameriką, nes buvo girdėję, kad Amerikoje visi gali praturtėti. Jie paliko Lietuvą, nes buvo verčiami stoti į kariuomenę arba atiduoti uždarbį valdžiai. Atvykusi į Ameriką, trumpai sustojusi Niujorke, atvyko į Čikagą. Visa šeima sutiko įvairių sunkumų bei kliūčių.

Pirmieji vargai

Betkokiam imigrantui viena pirmųjų problemų yra kalba. Nemokėdama anglų kalbos, Jurgio šeima buvo lengvai apgaunama. Apsistojusi Niujorke, nemokėdama kalbos, šeima turėjo mokėti augštas kainas viešbutyje. Knygoje "The Jungle" autorius rašo: "The law says that the rate card shall be on the door of the hotel, but it does not say that it shall be in Lithuanian" (29 p.).

Taip įvyko, kai šeima pirko namą. Ji buvo priversta pasitikėti kitais. Nors ir pasitarė su advokatais, po trumpo laiko namas buvo atimtas, nes buvo įvairūs mokesčiai, kurių jie nesitikėjo. Darbuose mažai kas iš viršininkų mokėjo daugiau kaip keletą lietuviškų žodžių. Tai ir vėl buvo priežastis nesusipratimams ir apgavimui.

Taigi nemokėdama k a l b o s, Rudkio šeima, kaip ir visi imigrantai, turėjo sunkumų. Jie stengėsi šią problemą nugalėti, mokydamiesi anglų kalbos iš vaikų arba iš laikraščių.

Gyvenimo sąlygos

Į imigrantą, atvykusį į svetimą kraštą, taip pat dažniausiai būdavo žiūrima su panieka. Jurgio šeima nebuvo išimtis. Didelė dalis "Packingtown" gyventojų buvo taip pat imigrantai: lenkai, slovakai, vokiečiai ir kiti, kurie lietuvių neskriaudė, nes patys buvo nauji ateiviai. Tie, kurie turėjo truputį geresnius darbus "Packingtowne", kaip buhalteriai, formanai ir policininkai, dažniausiai nebūdami nauji ateiviai, nemėgo ir skriaudė darbininkus. Pvz. Jurgio žmona Ona dirbo, siūdama apdangalus kumpiams. Jos viršininkė jos labai nemėgo todėl, kad Ona jai nedavė dovanėlės, kaip kitos darbininkės darydavo. Norėdami neprarasti savo darbų, šeimos nariai buvo verčiami kentėti įvairias diskriminacijas.

Upton Sinclair tikslas buvo iškelti neteisybes, kurios vyko "Packingtowne" prieš paprastus darbininkus. Kadangi beveik visi šie darbininkai buvo nauji ateiviai, šios blogybės gali būti laikomos vien imigrantų problema. Neturėdami nei pinigų, nei žinių, imigrantai buvo lengvai apgaunami krautuvių, viršininkų ir kitų. Sinclair rašo:

"The storekeepers plastered up their windows with all sorts of lies to entice you, the very fences by the waysides, the lampposts and telegraph poles, were pasted over with lies. The great corporation which employed you lied to you, and lied to the whole country — from top to bottom it was nothing but one gigantic lie" (74 p.).

Specifinis pavyzdys šios didelės problemos buvo maistas. Pienas, kuris buvo pirktas krautuvėje, turėjo šviesiai mėlyną spalvą dėlto, kad buvo su vandeniu ir chemikalais maišytas. Kava, arbata, cukrus ir miltai buvo ne gryni produktai, o sumaišyti su kuo nors kitu.

Darbas skerdyklose

Knygoje daug rašoma apie nešvarias sąlygas skerdyklose, kur valdžios inspektoriai buvo paperkami, kad nematytų, kai nesveika mėsa buvo panaudojama.

Darbo sąlygos buvo sunkios: už minutės pavėlavimą prarandamas vienos valandos uždarbis, bet jeigu anksčiau pradėta iš ryto arba dirbta nepilną valandą ilgiau, jokio atlyginimo nebuvo. Darbininkai buvo atleidžiami be jokios žinios. Nebuvo jokios bedarbio pašalpos ar draudos.

Jurgis pradžioje buvo jaunas ir stiprus. Sunkios darbo sąlygos atėmė jo stiprumą ir energiją. Bendrovės išnaudotas jis buvo atleistas be jokios priežasties. Atvykusi į Ameriką Jurgio šeima tikėjosi, kad Elzbietos vaikams bus galima lankyti mokyklą, bet ekonominiai sunkumai privertė juos vieną po kito, nors dar iš tikrųjų buvo perjauni, uždarbiauti pardavinėjant laikraščius arba elgetauti. Visa tai kliudė šeimai prasigyventi, reikėjo kas dieną rūpintis, kaip uždirbti sekančios dienos valgį.

Būdami sunkioje ekonominėje padėtyje, imigrantai negalėjo rinktis darbų, bet turėjo imti, kas buvo duodama. Dažniausiai jiem tekdavo nesaugūs darbai, kurie buvo pavojingi ne tik sveikatai, bet ir gyvybei. Pvz. kaikurie dirbo virimo skyriuose prie garuojančių katilų. Problema buvo ta, kad į katilą galima lengvai įkristi. Daugelis dirbo drėgnuose kambariuose arba prie įvairių chemikalų. Nebuvo jokių apsaugos priemonių nei lengvatų. Daug darbininkų sirgo džiova, nugaros bei kitomis nepagydomomis ligomis. "Packingtowne" nedaug tebuvo gydytojų. Dauguma neturtingų imigrantų neturėjo pinigų mokėti už gydymą.

Naikino ir alkoholis

Sinclair savo knygoje taip pat iškelia alkoholizmo problemą imigrantų eilėse. Po sunkios darbo dienos darbininkai buvo gundomi išleisti savo sunkiai uždirbtus pinigus šiltose alinėse, kur buvo galima užmiršti gyvenimo sunkumus. Viename "Packingtowno" rajone, maždaug 15-20 akrų dydžio buvo vienas fabrikas ir du šimtai alinių. Kartais net visi kaikurių šeimų nariai praleisdavo vakarus alkoholio atmosferoje. Jurgį išgelbėjo pradžioje nuo alkoholizmo jo meilė Onai ir savo šeimai, bet sunkus gyvenimas kartais jį vertė eiti į alines. Jis turėjo labai kovoti su gėrimo pagunda, nes geriant fizinis ir protinis skausmas mažėjo. Dėlto kartais alkoholis laimėdavo. Jis grįždavo namo pragėręs savaitės pinigus ir būdavo prie durų sutinkamas alkanų veidų.

Šeimos narių likimas

Reikia truputį pažvelgti į Jurgio šeimos likimą. Sinclair, parinkdamas juos, parodė, kad daugelio imigrantų šeimų galas buvo panašus. Didžioji šeimos dalis išmirė. Ona atvyko į Ameriką pilna vilties ateičiai. Ji, nors ir silpna, buvo priversta dirbti gan sunkų fizinį darbą. Susilaukus antro vaiko, jinai ir kūdikis dėl silpnos sveikatos bei gydytojo pagalbos stokos mirė. Jurgio tėvas Antanas, neilgai dirbęs blogose drėgnose sąlygose, mirė plaučių liga. Mažas Antanas, pirmas Jurgio vaikas, būdamas tik keleto metukų, paskendo pelkėje prie namo, kuri atsirado dėlto, kad gatvė nebuvo užbaigta. Stasys, vienas iš Elzbietos vaikų, buvo rastas negyvas fabrike. Užrakintas per naktį ir užmigęs nuo alaus, buvo žiurkių užpultas. Kitas vaikas mirė dėl silpnos sveikatos. Jonas pabėgo nuo šeimos, ieškodamas sau turto. Marija tapo paleistuve ir pradėjo vartoti narkotikus, stengdamasi išlaikyti šeimą. Jurgis, centrinis knygos veikėjas, paliko šeimą po žmonos mirties ir buvo kurį laiką elgeta. Praradęs visą savo moralę, Jurgis tapo vagimi.

Toji tipiška imigrantų šeima atvyko į Ameriką pilna vilties ir buvo labai teisingi žmonės. Įvairūs sunkumai juos privertė atsisakyti savo įsitikinimų ir kasdien kovoti už būvį. Kiti šio laikotarpio imigrantai pergyveno tuos pačius sunkumus.

(Upton Sinclair, The Jungle. Colonial Press Inc., Massachusetts 1906).

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS krašto valdyba nutarė įsteigti metinę $500 premiją Kanados lietuviams už jų kultūrinę-visuomeninę veiklą. Premijai bus panaudotas Kanados Lietuvių Bendruomenei užrašytas Augusto Daukanto $2.-000 palikimas.

SKULPTORĖ JIEVA POCIENĖ, gyvenanti Australijos Adelaidėje, susidomėjo tapyba. Dabartinio Meno Draugijos parodoje buvo išstatytas jos kūrinys "Piligrimai".

KRAŽIŠKIŲ SAMBŪRIS, įsteigtas prieš keletą metų Čikagoje, ryžosi išleisti Kražių monografiją. Vyriausiu jos redaktorium buvo pakviestas Pranas Razminas, padėjėju — Apolinaras Bagdonas, finansų telkėju — Jonas Žadeikis. Monografijos paruošimas jau yra užbaigtas, ji atiduodama spaustuvei. Buvo surinkta daug medžiagos, ypač vertingų ir dar niekur nepanaudotų nuotraukų. Monografija, turėsianti apie 400 puslapių, apims visą Kražių istoriją, reikšmingą ne tik Žemaitijai, bet ir visai Lietuvai. Sambūrio valdyba laukia finansinės paramos iš visų kultūrinius užmojus remiančių lietuvių, nes pačių kražiškių ne tiek daug yra laisvajame Vakarų pasaulyje. Aukas ir monografijos užsakymus prašoma siųsti Jonui Žadeikiui, 6522 So. Rockwell Ave., Chicago, IL 60629, USA.

PASAULIO LIETUVIŲ KATALIKŲ BENDRIJOS suorganizuota $500 visuomenininko premija, kurios mecenatas yra čikagietis kun. dr. Juozas Prunskis, šiemet bus paskirta Kanadoje. Jos vertintojų komisiją Toronte sudarė pirm. dr. J. Sungaila, nariai — kun. A. Simanavičius, OFM, kun. J. Staškus, dr. O. Gustainienė ir V. Bireta. Kandidatus šiai premijai prašoma siūlyti iki š.m. rugsėjo 1 d. vertintojų komisijos pirm. dr. J. Sungailai, 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8.

PROF. DR. YYTENIS VASYLIŪNAS, geofizikas, dirbantis Max Plancko institute V. Vokietijoje, vis labiau garsėja kaip talentingas vargonų muzikas. Vokiečius stebina šio muksliininko talentas muzikai. JAV ir Kanados lietuviams jis jau yra pakankamai žinomas iš gausių koncertų su Bostone gyvenančiu savo tėvu Izidoriumi Vasyliūnu, žymuoju smuikininku, propaguojančiu kamerinę lietuvių muziką. Prof. dr. V. Vasyliūnas yra studijavęs fortepijoną, kol pagaliau pasirinko geofiziką ir pasuko mokslo keliu. Muzikai jis dabar skiria tik savo laisvalaikius. Jo vargonų muzikos koncertais V. Vokietijoje labiausiai rūpinasi Hamburge gyvenantis kun. V. Šarka. Su savo vargonų koncertais prof. dr. V. Vasyliūnas yra aplankęs nemažai šiaurinės ir vidurinės V. Vokietijos miestų. Birželio 27 d. jo trečias vargonų muzikos rečitalis Luebecke buvo surengtas Švč. Jėzaus Širdies šventovėje. Jin buvo įjungti J. Brahmso kūriniai. Dėl pavėluotos r e n g ė j ų informacijos dienraščio "Luebecker Nachrichten" redakcija koncertan negalėjo atsiųsti savo atstovo, nes jie visi jau buvo nukreipti į kitus koncertus. Dėlto nebuvo susilaukta oficialaus įvertinimo spaudoje. Savo talentingą tautietį nuskriaudė ir lietuviai, tą dieną pagrindinį savo dėmesį skyrę Joninėms.

KOPENHAGOS LEIDYKLA "BORGEN" pernai danų kalba išleido Bernardo Karawackio knygą apie pokarinius Lietuvos partizanus "Jernulven" ("Geležiniai vilkai"). Platesnių informacijų apie šią knygą ir jos autorių kultūriniame "Draugo" priede pateikia rašytojas bei dramaturgas Algirdas Landsbergis. "Geležiniai vilkai" yra su autoriaus vaikyste susietas autobiografinių atsiminimų rinkinys. B. Karawackis gimė Varšuvoje 1938 m. kovingoje lenkų komunistų šeimoje. Kadangi jo motina buvo žydė, vokiečių-sovietų karo pradžioje teko bėgti Gudijon, kur jie buvo suimti ir uždaryti žydų gete. Po metų iš geto pavyko pabėgti, teko slapstytis su sovietiniais partizanais. Pokaryje Karawackių šeima persikėlė Vilniun, bet tėvas, kovojęs už komunizmą, buvo apšauktas išdaviku ir ištremtas septyneriems metams Sibiran. Bernardas atsidūrė našlaičių namuose ir užmezgė ryšius su lietuviais partizanais. Jų tragediją jis nutarė įamžinti vaikiško stiliaus atsiminimuose, kai atsiduris laisvajame pasaulyje. B. Karawackis Vilniuje baigė gimnaziją, pradėjo muzikos studijas J. Tallat-Kelpšos mokykloje. 1957 m. Karawackių šeima repatriavo Lenkijon, kur jaunasis Lietuvos partizanų bičiulis baigė konservatoriją. Už antikomunistinės literatūros platinimą Bernardas buvo suimtas 1969 m. Po pusantrų kalėjime praleistų metų, pasinaudojęs amnestija, buvo išleistas ir galėjo išvykti Danijon, kuri jam suteikė politinę globą. B. Karawackis dabar groja smuiku simfoniniame Zeelando orkestre, bendradarbiauja danų spaudoje, savo raštuose dažnai minėdamas Lietuvą, jam palikusią šviesius prisiminimus. "Geležinių vilkų" knygos įvade jis supažindina skaitytojus su Lietuvoje 1944-52 m. vykusią partizanų veikla prieš sovietinę okupaciją. Jie tada nesusilaukė laisvojo pasaulio pagalbos, nors vedė žūtbūtinę kovą už savo šalies laisvę ir nepriklausomybę. Tą jų tragiškai pasibaigusią kovą B. Karawackis susieja su visų pavergtų žmonių laisvės siekiais.

VILNIAUS M. K. ČIURLIONIO vidurinės meno mokyklos choreografijos skyrių šiemet baigė nemaža grupė būsimų baleto šokėjų — J. Valeikaitė, M. Pusvaškytė, S. Taločka, A. Gabalytė, I. Kaladytė, A. Lukšaitė, V. Vaickutė. Klasikinio šokio juos mokė A. Nasvytienė ir A. Beliukevičius. Du diplomatų koncertai buvo surengti Vilniaus operos ir baleto teatre. Baletų ištraukose jiems talkino vyresniųjų klasių moksleiviai. Žymiausia šokėja diplomantų grupėje yra J. Valeikaitė, pernai Maskvoje įvykusiame sąjunginiame jaunųjų baleto artistų konkurse laimėjusi diplomą. Po diplomantų koncertų ji debiutavo Vilniaus baleto teatre, atlikdama pagrindinį vaidmenį A. Adano balete "Žizel".

PROF. DR. PAULIUS ŠLAVĖNAS, matematikas ir astronomas, Lietuvos Mokslų Akademijos narys, turintis tarptautinį pripažinimą, amžiaus aštuoniasdešimtmečio proga buvo pagerbtas Vilniuje. Išsamų pranešimą apie jo mokslinę, visuomeninę ir kultūrinę veiklą padarė Vilniaus universiteto prof. Č. Kudaba. Apie įdomesnius tos veiklos epizodus kalbėjo astronomas A. Juška. Sukaktuvininką pasveikino gausus Lietuvos mokslo istorikų būrys.

GERIAUSIĄ ESTRADINIŲ DAINŲ DUETĄ Lietuvoje yra sudarę broliai Valdemaras ir Algis Prankoniai, Vilniaus konservatorijos auklėtiniai. Jie jau yra tapę jaunimo ir studentų festivalio Havanoje laureatais, dažnai koncertavę Maskvoje ir Leningrade. Laureatų vardus dabar jiedu išsikovojo Leningrado televizijos surengtame konkurse "Draugė daina", laimėdami dar ir specialų klausytojų prizą. Konkurso laureatais taip pat buvo paskelbti du Leningrado solistai — S. Tarasova ir V. Cariovas.

ARCHEOLOGĖ MARIJA GIMBUTIENĖ, Kalifornijos universiteto Los Angeles mieste profesorė, viešėjo beveik tris mėnesius Lietuvoje. Ji skaitė paskaitas Vilniaus universitete, Lietuvos Mokslų Akademijoje, kitose kūrybinėse bei kultūrinėse organizacijose.

S A U L Ė S AKTYVUMO ĮTAKĄ KLIMATUI svarstė devynias dienas Vilniuje trukęs Sovietų Sąjungos ir JAV mokslininkų simpoziumas. Jame dalyvavo įvairių sričių specialistai — meteorologai, astronomai, klimatologai, geografai, matematikai, biologai. Amerikiečių delegacijai vadovavo kalnų observatorijos direktorius prof. dr. John A. Eddy iš Boulderio, Kolorado valstijos, savo pranešimą skyręs istorinių klimato duomenų analizei. Apie žemutinių ir augštutinių atmosferos sluogsnių sąveiką kalbėjo JAV erdvių administracijos NASA atstovas dr. Marvin Geler, apie Saulės spinduliavimo matavimus — dr. Peter Foukal iš JAV Cambridge universiteto. Amerikiečiai domėjosi akademiko Leonardo Kairiūkščio darbais, ypač praeities klimato tyrinėjimais pagal senų medžių rieves. Juos taip pat domino botaniko T. Bitvinsko, fiziko K. Šopausko, hidrometeorologo K. Mikalajūno moksliniai darbai apie atmosferos užteršimo įtaką klimatui, biosferos problemas, jūrų audras. Svečiai iš JAV lankėsi Druskininkuose, Kaune, Rumšiškių liaudies buities muzėjuje.

P O E T A S VYTAUTAS MAČERNIS, 1944 m. spalio 7 d. žuvęs nuo sviedinio skeveldros prie Žemaičių Kalvarijos, 60-tųjų gimimo metinių proga buvo prisimintas Vilniuje ir Žemaičių Kalvarijoje, kuri dabar vadinama Varduva. Abiejuose minėjimuose dalyvavo filologijos dr. V. Kubilius, rašytojai E. Matuzevičius, M. Karčiauskas, aktorė L. Kupstaitė, Vilniaus filharmonijos sol. D. Sadauskas, pianistė S. Eidukonytė bei kiti jo talento gerbėjai. Respublikinėje Vilniaus bibliotekoje buvo surengta V. Mačernio gyvenimo ir kūrybos paroda. Varduvos apylinkės žemdirbiai, moksleiviai, mokytojai bei svečiai iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Plungės ir Telšių aplankė velionies tėviškę Šarnelę ir jo kapą. Aldona Ruseckaitė "Literatūroje ir Mene" paskelbė straipsnį "Tarsi lemtį nujautęs" apie jaunąjį poetą, tesulaukusį vos 23 metų amžiaus. Iš jo sužinome, kad V. Mačernis buvo išmokęs septynias kalbas, Kauno universiteto teologijos-filosofijos fakultete buvo pradėjęs anglų kalbos studijas, o Vilniaus universitete pasirinko filosofiją. Prof. V. Sezemanas jį laikė gabiausiu savo studentu, svajojo išsiųsti į Sorbonos universitetą. V. Mačernio poezijos kūriniai buvo įjungti į 1966 m. "Poezijos pavasarį", 1970 m. išleista jo eilėraščių bei vertimų knyga "Žmogaus apnuoginta širdis". Velionies bičiulė B. Vildžiūnaitė yra sutelkusi nemažai V. Mačernį liečiančių rodinių Lietuvos literatūros muzėjuje, kuris yra įsikūręs Kaune, buvusiame poeto Maironio bute. Yra išlikusi V. Mačernio studijų knygelė, išduota Kauno universiteto 1939 m. rugsėjo 5 d., jo rašytas lotynų kalbos žodynėlis su kaikurių eilėraščių juodraščiais, literatūrinis dienoraštis, O. Milašiaus "Pažinimo giesmės" vertimas, daug nuotraukų iš Telšių gimnazijos, viena kita iš universiteto laikų. Pasak A. Ruseckaitės, nuotraukose V. Mačernis iš savo draugų išsiskiria didelėmis liūdnomis akimis, rimta veido išraiška, lyg būtų nujautęs savo lemtį.

V. Kst.

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 239-5923
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 18½ %
term. indėlius 6 mėn. 18 %
term. indėlius 1 metų 17 %
term. indėlius 3 metų 15 %
pensijų s-tą 14 %
tapomąją s-tą 11 %
spec. taup. s-tą 14 %
depozitų-čekių s-tą 6 %
DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 20½ %
mortgičius nuo 19½ %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai ★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. ★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

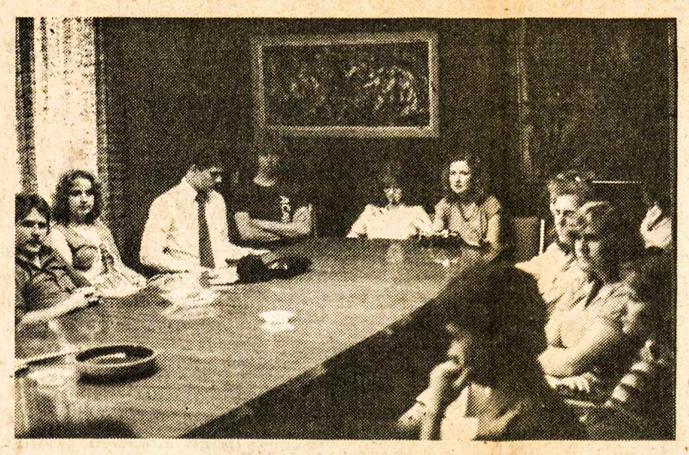

Toronto studentai ateitininkai klausosi paskaitos Nuotr. V. Čuplinsko

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

P. E. Trudeau patarėjas Jim Coutts. Spėjama, kad P. E. Trudeau jį norėjo turėti savo ministerių kabinete ir netgi buvo numatęs jam perduoti liberalų partijos vadovybę, kad būtų išvengta iš politikos pasitraukusio J. Turnerio. Tokias išvadas padarė Toronto dienraščiai, niekuo nepasižymėjusio P. Stollerio pakėlimą į senatorius laikydami grynai politiniu mostu. Papildomus rinkimus J. Coutts pralaimėjo 175 balsų dauguma NDP socialistų kandidatui Dan Heapui, Toronto miesto tarybos nariui. Trečioje vietoje atsidūrė moterų teisių gynimu pasižymėjusi konservatorių kandidatė Laura Sabia, surinkusi 6.477 balsus, kurių didžioji dalis galėjo tekti liberalui J. Couttsui.

Šios apylinkės rinkimų rezultatai yra laikomi rimtu perspėjimu min. pirm. P. E. Trudeau vyriausybei ir liberalams. J. Coutts rinkiminiame vajuje, užtikrintas beveik garantuotu laimėjimu, atsisakė betkokių diskusijų Kanados ekonomijos klausimais. Pasak jo, dolerio vertės kritimas, paskolų pabrangimas, nepakeliami namų mortgičiai nėra vietiniai Spadinos reikalai — jie liečia visą Kanadą. J. Coutts koncentravosi į imigracijos reikalus, valdžios paramą ateiviams, kai tuo tarpu D. Heapas ir L. Sabia daugiausia puolė ekonominę min. pirm. P. E. Trudeau politiką. J. Coutts buvo kitokios nuomonės. P. E. Trudeau vyriausybę jis netgi pavadino geriausia liberalų valdžia nuo W. L. Mackenzie Kingo laikų. Ši taktika jam, atrodo, ir atnešė pralaimėjimą. Tai buvo jau antras J. Couttso pralaimėjimas. Pirmasis jį yra ištikęs federacinio parlamento rinkimuose 1962 m., kai jam teko tik trečioji vieta. Rinkimų rezultatais ypač džiaugiasi socialistų vadas E. Broadbentas, nors iš D. Heapo jis gali susilaukti daugiau problemų nei naudos. D. Heapas yra anglikonų kunigas, prosovietinių pažiūrių politikas, nekenčiantis Amerikos, norintis, kad Kanadoje viskas būtų suvalstybinta ir kad ji pasitrauktų iš Š. Atlanto Sąjungos. Su tokia savo ideologija jis gali tik pakenkti federacinei socialistų partijai.

Paskutiniai Gallupo instituto viešosios nuomonės tyrimo duomenys taip pat tapo rimtu perspėjimu liberalinei min. pirm. P. E. Trudeau vyriausybei. Net 67% apklaustų kanadiečių pasmerkė jos ekonominę politiką. Pritariančių buvo susilaukta tik 18%, neapsisprendusių — 15%. Toronto dienraštis "The Globe and Mail" trumpame vedamajame sarkastiškai pasiūlė Gallupo institutui išaiškinti, kas gi yra tie 18% kanadiečių, kurie vis dar remia ligšiolinę valdžios politiką ekonomijos reikaluose.

Visą Kanadą sukrėtė paskutiniu metu išryškėjusios ekonominės negerovės, susietos su dolerio vertės nukritimu beveik iki 80 amerikietiškų centų. (pastarosiomis dienomis pakilo iki 82.75). Kanados bankas, gelbėdamas dolerį, pabrangino paskolas kitiems bankams, kurie savo paskolų palūkanas padidino beveik iki 23%. Kanados bankas dabar savo paskolas atpigino iki 21,03%, bet kiti bankai nepajudėjo. Žinovų nuomone, tai tik laikiniai pagerėjimai. Tai nepakeliama suma neišmokėtų namų savininkams, kai jiems tenka pasirašyti naujus mortgičius. Infliacija su vartotojams skirtų gaminių kainų pakilimu priartėjo prie 13%. Opozicinių partijų vadai pradėjo reikalauti, kad min. pirm. P. E. Trudeau tuojau pat grįžtų iš Afrikos ir sušauktų parlamentą, kurio posėdžiai tėra numatyti spalio 14 d. P. E. Trudeau tai atsisakė padaryti, kaltę suversdamas prez. R. Reagano politikai, įvedusiai augštas paskolų palūkanas, kurios dabar smaugia visą pasaulį. "Toronto Sun" dienraščio vyr. red. P. Worthingtonas parašė vedamąjį, kuriame sako, kad jau atėjo laikas verkti dėl Kanados. Tas vedamasis buvo paskelbtas ir kituose dviejuose satelitiniuose "Sun" dienraščiuose — Edmontone ir Kalgaryje. Juo raginama nutraukti parlamento narių atostogas ir tuojau pat imtis ekonominių problemų sprendimo. Kadangi tuo metu buvo paštininkų streikas, vedamasis skatino skaitytojus, pritariančius parlamento sušaukimui, atsiliepti telefonu, kad jų pavardės galėtų būti įrašytos į Kanados vyriausybei ruošiamą peticiją. Toronte buvo susilaukta 6.000 telefoninių pritarimų, Edmontone — 3.000, Kalgaryje — 2.000 per vieną dieną. Bendras tų pavardžių sąrašas vėliau pasiekė 14.500. Peticija su sąrašu, nesuradus min. pirmininką P. E. Trudeau pavaduojančio transporto min. J. L. Pepino, buvo įteikta Toronte išrinktam liberalų parlamentarui D. Collenette, turinčiam parlamentinio sekretoriaus pareigas.

Spauda savo vedamuosiuose pradėjo svarstyti priežastis, dėl kurių krinta Kanados dolerio vertė, ir jos gelbėjimo taktiką rekordinėmis palūkanomis paskoloms. Dalį priežasčių atskleidė ir pats finansų min. A. MacEachenas, paprašęs kanadiškus bankus sumažinti išdavimą paskolų, kurios yra išvežamos iš Kanados. Spaudos vedamuosiuose paaiškėjo, kad vien tik per paskutiniuosius devynis mėnesius užsienin iškeliavo net 10 bilijonų kanadiškų dolerių, kai anksčiau net per metus tebuvo išvežama po du bilijonus. Bėgantis kapitalas dažniausiai yra investuojamas JAV, kur jis duoda didesnį pelną. Tie kanadiški doleriai užverčia tarptautinę pinigų rinką, dėl perdidelės pasiūlos sumažindami savo vertę. Prie kapitalo plaukimo užsienin prisidėjo ir Kanados vyriausybė, pirkdama užsienio naftos bendroves valdinei "PetroCanada" bendrovei padidinti. Dėl ligšiol nesutartų naftos kainų su Alberta jau 120.000 statinių yra padidėjęs kasdieninis užsienietiškos naftos įvežimas, taip pat didinantis dolerių išplauką užsienin.

Nepasitikėjimą investacijomis Kanadoje sudaro ir chroniškas metinis Kanados biudžeto deficitas, padengiamas vyriausybės imamomis paskolomis. 1974 m. kovo 31 d. ta Kanados valdžios skola, daugiausia susieta su deficitais, nuo konfederacijos laikų tebuvo pasiekusi $21 bilijoną, o šiemet ji jau yra pakilusi iki $83 bilijonų. Jeigu ji būtų padalinta visiems kanadiečiams, kiekvienam tektų po $3.432 skolos, kai tuo tarpu 1974 m. būtų tekę tik po $950. Toks staigus valdinės skolos išaugimas biudžetinių deficitų dėka taip pat silpnina Kanados dolerį. Beveik penktadalį metinių biudžetinių Kanados vyriausybės išlaidų dabar sudaro vien tik palūkanos už valdžios skolas. Apie $50 bilijonų skolos suma yra susieta su sparčiai augančiomis paskolų palūkanomis. Su kiekvienu padidėjusiu jų nuošimčiu už valdžios skolą mokamos metinės palūkanos paauga puse bilijono dolerių. Dėl paskolos palūkanų dabar yra atsidurta akligatvyje. Kai jos sudaro penktadalį viso biudžeto, valdžia neįstengia sumažinti deficito be žymaus pajamų mokesčio padidinimo, kuris yra nepriimtinas kanadiečiams ir būtų žalingas Kanadą valdantiems liberalams. Ilgus metus po II D. karo, kai valdžios biudžetas būdavo subalansuotas, kanadiškas doleris turėjo augštesnę vertę už amerikietišką.

Skautų veikla

• Sėkmingai stovyklavo "Gintaro" ir "Ąžuolo" kursantai liepos 25 — rugjūčio 1 d.d. Rako stovyklavietėje Mičigane. Jų buvo 3 skiltys po 7 kiekvienoje. Aštuoni nuolatiniai instruktoriai padėjo kursantams išeiti gana plačią programą. Dalyvių buvo iš Čikagos, Niujorko, Bostono, Klevelando, Detroito. Vadovavo s. V. Aleknienė ir s.v.v.sl. A. Senkus. Prisiminimui norima išleisti 4 psl. laikraštėlį. Medžiagą jam siųsti šiuo adresu: Č. Senkevičius, 40 Burrow Ave., Islington, Ont. M9B 4W7.

• Medeinės ir Ragainės pastovyklės šiais metais sudarė XIX-tąją Romuvos stovyklą, kuri rugpjūčio 23 d. buvo uždaryta po dviejų savaičių įvairaus ir įdomaus stovyklavimo. Jo nutaikos ir nuotykiai buvo aprašomi laikraštėlyje, minimi prie laužo ir skilčių dienraščiuose. Kiekviena diena turėjo atskirą temą. Originaliausios dienos buvo — lietuviškų papročių ir spaudos. Skilčių varžybose pasižymėjo Toronto Mindaugo drvės "Briedžių" skiltis, vad. Ričardo Kalendros. Prityrusių skautų skiltis, vad. P. Karoso, per 3 dienas atliko 68 mylių žygį pėsčiomis ir baidarėmis.

Pirmąją savaitę stovyklavo 117 skautų-čių ir vadovų-vių iš Toronto, Hamiltono, Londono ir Ročesterio. Pastovyklės veikė neprikl'ausomai, bet gražiai bendradarbiavo. Vadovavo v.s. S. Skrinskas, s. L. Gvildienė, ps. L. Saplys, v.s. t. St. Kulbis, SJ, v.s. M. Vasiliauskienė, ps. B. Paliulytė, v.s. St. Igūnas, v.s. Č. Senkevičius, ps. A. Baltakienė, v.s. L. Eimantas, s. A. Dragūnevičius, ps. A. Saplienė, ps. K. Batūra. Savo vienetus tvarkė gražus būrys draugininkų-kių. Už gerą vadovavimą sl. Asta Šernaitė apdovanota Pažangumo žymeniu. Prityrusių skautų įžodį atliko R. Garbaliauskas, R. Kalendra ir A. Šimonis.

Antrąją savaitę nebestovyklavo patys mažiausieji, išskyrus jūrų bebrų būrelį, kuriam gerai vadovavo j.b.vl. A. Stundžia. Antroji savaitė buvo įdomi iškylomis, tėvynės laužu, po kurio sekė įspūdingos Mišios ir sporto diena. Stovyklos ūkio reikalus tvarkė s. J. Dambaras, s. E. Sakienė, P. Petrauskas ir P. Jakubauskas su būreliu darbščių šeimininkių. Ačiū visoms ir visiems už talką ir paaukotą atostogų laiką.

• Užjaučiame Gotceitų šeimos seses ir brolius, netekus tėvo ir senelio.

• Sveikiname ps. Marių Rusiną ir Rūtą Urbonaitę-Rusinienę sutuoktuvių proga. Visi Medeinės ir Ragainės stovyklautojai linki jiems giedrių romuviškų dienų! Č. S.

SPORTAS

GOLFO ŽINIOS

Turnyras. Rugpjūčio 16 d. George Town golfo aikštyne TLG Klubo turnyre dalyvavo 49 žaidėjai. Turnyrą gerai tvarkė klubo varžybų vadovai R. Kymantas ir M. Ignatavičius. Valteris Ubeika, užbaigęs gana sunkoką kursą 75 smūgiais, tapo šio turnyro laimėtoju (low gross). Sekanti pasekmė, 76 smūgiai, Algis Simanavičius — II vieta. Aug. Simanavičius su 81 smūgiu tenkinosi trečiąja vieta. Kitos pasekmės: St. Kėkštas — 84, Romas Šimkus — 86, Al. Kuolas, M. Ignatavičius ir Algirdas Banelis po 87, St. Rukša — 89, J. Danaitis ir Ant. Stauskas po 90.

Išlyginamųjų smūgių grupėje (low net) I vietą laimėjo V. Balsys (Ilgas) — 66 (98), II v. St. Kėkštas — 67 (84), III — J. Juodikis su 69 (103).

Moterų klasėje geriausiai sužaidė El. Kėkštienė — 97 smūgiai (low gross) ir antroji V. Balsienė — 114 smūgių. Moterų grupėje žaidė: I. Kymantienė, G. Stauskienė, E. Kuchalskienė ir M. Vaitkevičienė.

Jauniausias klubo narys Ričardas Vaitkevičius labai gražiai pradeda žaisti golfą. Jei kantrybę ir nuotaiką išlaikys, o taip pat darbo įdės, gali tikėtis gražios ateities šioje sporto šakoje.

Dovanas už arčiausiai primestą sviedinį prie skylių ant penktos žaliosios laimėjo J. Koller ir 16-tosios — Algirdas Banelis.

Išvyka į Čikagą — rugsėjo 5-6 d.d. į Š. Amerikos Lietuvių golfo metinį turnyrą. Bafgiami sudaryti sąrašai vykstančiųjų, o taip pat sudaromos komandos tarpmiestinėms varžyboms.

Kanados baltiečių turnyras įvyks rugsėjo 20 d., 11 v.r., Glen Ceadars golfo aikštyne. TLG Klubo sezono uždarymo turnyras įvyks Sunny Brea (J. ir H. Paukščių golfo kurse) rugsėjo 26 ir 27 d.d. Sig. K.

NORITE TAPTI KUNIGU?
Vienuole? Esate virš 30 metų? Desire priesthood? Sisterhood? Over 30? Kreipkitės: Father Nigro, Gonzaga U. Spokane, 99259, USA.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 537-3431
Namų 494-0605

MAE-LAINE BRIDALS
Yra pasiruošusi jums patarnauti gražiausiais pavasario bei vasaros vestuviniais drabužiais — nuotakų, pamergių ir kasdienine apranga.
Krautuvė atidaryta: nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 9 v.v., šeštadieniais 9 v.r. — 6 v.v.
1603 Clarkson Rd. N. Mississauga, Ontario (Clarkson Rd. Plaza)
Telefonas 823-5960
Kreipkitės: Mrs. Ona Stončius

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
18½% už 90 dienų term. indėl.
18 % už 6 mėn. term. indėlius
17 % už 1 m. term. indėlius
15 % už 3 m. term. indėlius
18 % už pensijų ir namų planą
14 % už specialią taup. sąsk.
11 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
20½% už asm. paskolas
19½% už mortgičius

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813)360-2448 • Vakare (813)367-2413

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

AUTOMOTIVE FIBER
visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Islington, Ont. M8W 3R3
Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5
FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Laiškas Prancūzijos prezidentui

Kestono kolegija Londone, institutas, kuris stebi tikinčiųjų būklę Sovietų Sąjungoje ir Rytų Europoje, praneša, kad **Irena Gajauskienė** parašė viešą laišką naujai išrinktam Prancūzijos prezidentui Francois Mitterand. Laiške ji prašo prez. Mitterandą padėti išlaisvinti jos vyrą **Balį Gajauską.** Pastarasis, 55 metų amžiaus sąžinės kalinys, yra iškalėjęs jau 29 metus sovietiniuose lageriuose. Jo dabartinė bausmė už "antisovietinę" veiklą baigiasi už 11 metų.

Gajauskienė skundžiasi, kad Balio sveikata sparčiai silpsta. Ypač blogai su Balio akimis, nes jis turi dirbti precizinį darbą tamsiose sąlygose. Be to, Baliui leidžiama praleisti tik vieną valandą kasdien lauke gryname ore.

Gajauskienė rašo, kad pasimatymai su Baliu lageryje yra labai trumpi. Jis dar nėra matęs dukrelės, kuri prieš metus gimė jam būnant kalėjime. Paskutinis Balio pasimatymas su žmona užtruko tik dvi valandas sargo priežiūroje, kurio metu buvo uždrausta kalbėti lietuviškai.

Balio mama yra 79 metų amžiaus ir nepajėgi ištverti sunkią kelionę į lagerį pamatyti sūnaus. Kelionė iš Kauno į Permės lagerį ir atgal trunka apie savaitę.

I. Gajauskienės laiškas buvo išspausdintas Paryžiaus rusų laikraštyj "Ruskaja Mysl" 1981 m. liepos 18 d. Kestono kolegijos įstaiga išvertė minėtą laišką į anglų kalbą ir išsiuntinėjo spaudai. **Inf.**

• Ką darome kitiems, atrodo daug; ką kiti daro mums, atrodo niekis. (Pranciškus salezietis)

BOOKBINDING STUDIO
"SĄMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Tolimųjų erdvių gyventojai ateitininkų surengtame Užgavėnių kaukių baliuje Niujorke Nuotr. A. Norvilos

Lietuviai kaliniai Sovietijoje

(Atkelta iš 2-ro psl.)

skundžiu. Vienintelį rūpestį kelia neturėjimas jokių žinių apie jus. Visada labai, tačiau kantriai lauksiu jūsų laiškų. Į visus jūsų laiškus atsakysiu, nors ir vienu bendru jums.

Mano adresas toks: (rašyti rusiškai): 431200 - Mordovija, Tenguševskij r-n, Baraševo, učr. ŽX 385/3-5, SKUODIS Vytautas, Petro, USSR.

Visada su Jumis. Sudie!

Vytautas

Į tą patį lagerį yra atvežtas ir Anastazas JANULIS, Juozo."

* * *

Gintas IEŠMANTAS

". . . Štai aš ir atkeliavau ten, kur paskirta. Kelionė buvo ilga ir varginanti, bet savotiškai įdomi, viskas nauja, nematyta, negirdėta. Tiesą pasakius, nieko ir nematėme, net ant žemės išlipti neteko — iš traukinio tiesiog į mašiną, iš mašinos tiesiog į traukinį ir t. t. Keliavome per Pskovą (pabuvome dvi savaites), Jeroslavlį, Permę (čia vėl savaitę pagyvenom).

Iš Vilniaus išvažiavome sausio 9 vakare, o paskyrimo vietoje atsidūrėme vasario 10 d. 1 val., žodžiu, keliavome visą mėnesį. Dar niekad tiek daug nesibastčiau. . .

Esame dviese (su PEČELIŪNU). Langus iki pusės dengia sniegas. Pasižiūri į lauką ir prisimena snieguota, pūguota vaikystė. Aplink miškas, sako, labai daug būna aviečių. Žinoma, ne mums. . .

Laiškų parašyti kas mėnesį galėsiu tik du, bet gauti neapribojamas skaičius. Žodžiu, juo daugiau man rašys, juo bus smagiau. . .

Šiaip esu sveikas. Tiesa, Pskove buvau susirgęs, tiksliau pasakius, atkritęs, nes dar Vilniuje po Naujų Metų persišaldžiau. Bet paskui, važiuojant traukiniu į Jaroslavlį, viskas praėjo. (Tarp kitko, Jeroslavlyje išsiskyrėme, vienas išvyko į pietus, Mordoviją). Dabar tebejaudina kito akys. . .

Būkite visi sveiki ir linksmi. Nepergyvenkite dėl manęs. Aš savo likimu patenkintas. Jis kitoks ir būti negalėjo. . .

G. IEŠMANTO adresas: 618810 Permės sr., Čusovskij r-n., st. Vsesvetskaja, učr. VS-389/35, Gintas IEŠMANTAS, USSR.

Į tą patį lagerį yra atvežtas ir Povilas PEČELIŪNAS."

* * *

1981 vasario 11 d. pranešta, kad Povilas BUZAS, Juozo, nuo II. 10 d. yra atvežtas į lagerį, šiuo adresu: 618801 Permskaja obl., Čusovskij raj., pos. Polovinka, učr. VS-389/37, USSR.

* * *

Povilas PEČELIŪNAS
1981 m. vasario 22 d.

". . . Kelionė iš Vilniaus per Pskovą, Jeroslavlį, Permę užtruko visą mėnesį (į vietą atvykau vasario 9). Vasario 16 jau galutinai apsigyvenau paskirtoje vietoje. Bet darbą gavau tik vakar, t. y. 21 d. Kol kas teks dirbti su skuduru ir šluota. Pasakyta, kad tokį darbą dirbsiu iki kovo 1 d., o paskui eisiu dirbti į valgyklą. Bet kaip bus iš tikrųjų, nežinau.

Kadangi pasijutau turįs daugybę specialybių, tai galiu dirbti visur. Gintautas IEŠMANTAS nuėjo dirbti prie staklių, o Vytautas SKUODIS atsisveikino su mumis Jeroslavlyje ir pasuko į Mordoviją.

Be abejonės, Jums rūpi mano sveikata. Žinoma, po tokios kelionės sveikata negali būti gera. Bet dabar taisosi: gaunu vaistus. . .

Nuraminkite mamą, tegu ji nepergyvena. . . Visus sveikinu ir visiems linkiu daug gero, gražaus. Aš, apskritai, savo likimu nesiskundžiu. Kai sąžinė rami, kai širdyje gera, visa kita — niekai. Svarbu visur ir visada būti žmogumi."

* * *

Petras PLUMPA
1980 m. spalio 9 d.

". . . Rašau Tau iš savo naujos poilsio vietos — Čistopolio kalėjimo. Atvykau čia spalio 5 d. ir pagal augščiau stovinčių organų sprendimą turėčiau čia pratupėti ligi bausmės galo — 1981. XI. 19. . .

Iš Nijolės SADŪNAITĖS jau seniai nebegaunu (nuo birželio mėn.) laiškų. Vienas iš viršininkų man paaiškino, kad aš neturiu teisės su ja susirašinėti, todėl jos laiškai, matyt, daugiau nebeateis" . . .

* * *

Genovaitė NAVICKAITĖ

". . . Prieš keletą dienų gavau Jūsų ketvirtą laišką. Trečio negavau, matyt, paklydo bekeliaudamas. Onutė VITKAUSKAITĖ trečią Jūsų laišką gavo, bet jame buvo tik tuščias vokas ir baltas popieriaus lapas. Turbūt mūsų 'globėjai' galvoja, jog mokam skaityti ir iš tuščio lapo. . . Gautus laiškus skaitau po kelis kartus, gilesnes mintis permąstau. Jas galima palyginti su vaistais, kuriuos išgėrus, palengvėja. . . Po truputį pradedame priprasti prie aplinkos. Jau ir triukšmas neatrodo toks nepakenčiamas kaip pirmomis dienomis. Greitai viskas prabėgs, liks tik prisiminimai. Reikia tik džiaugtis ir ramia širdimi tarti: "Taip, Tėve!"

* * *

Ona VITKAUSKAITĖ

". . . Gavau Jūsų ketvirtą laiškutį. Tik nebežinau, kas atsitiko su trečiuoju laiškeliu: gavau tik voką ir baltą popieriaus lapą (laišką išėmė lagerio cenzorius, red.) . . . Baigiasi žiema, čia pat pavasaris, vasara, na ir . . . (laisvė, red.). O jei Dievas pareikalaus didesnės aukos, būsiu laiminga, kad tik galėčiau prisidėti prie Didžiosios Aukos. . . Alsuojant Dievo ir artimo meile, joks vargas nebaisus, tik dar labiau užgrūdina". . .

SKAITYTOJAI PASISAKO

SUVAŽIAVIMO APRAŠYMAS

S. Kasparo aprašymas "TŽ" DBLS visuotinio metinio skyrių atstovų suvažiavimo ir neseniai vėl "TŽ" 24 nr. antro ypatingo atstovų suvažiavimo buvo tikrai puikus tikrų įvykių perdavimas.

Kiek paryškindamas S. Kasparo reportažą, noriu čia pridurti, jog tvirtinimas (Z. Juro), kad visos rezoliucijos suvažiavimui svarstyti turi būti pateiktos 21 d. prie suvažiavimą nėra tikslus. Stoke-on-Trent skyriaus 6 punktų rezoliucija buvo pasiųsta L. Namų b-vės pirm. J. Alkiui ir DBLS pirm. Z. Jurui sausio mėn. pabangoje, o K. Barėnas dar ją prastūmė ir paskelbė pilnai "EL" vasario 2 d. Tad laiko buvo ne 21 diena, bet 61. Ta rezoliucija, pirmoji tokia per 33 metus, nebuvo įtraukta į suvažiavimo svarstymų eigą. Deja, dabar matome, kad jei ta rezoliucija ir būtų buvusi įtraukta bei svarstyta, tai pasekmės nebūtų buvusios kitokios — cv būtų pasielgus pagal savo nuožiūrą. Rezoliucijos ne tik nebuvo paskelbtos, bet ir nevykdomos. Pvz. buvo nutarta, kad "EL" vinjetės žemėlapis būtų grąžintas iki visų atstovų suvažiavimas nutars kitaip. Deja, redaktoriai ir leidėjai, federalistų nariai, bijodami užgauti pilsudskininkų vadovaujamus Vidurio Europos federalistus, pasiskubino nuimti. Girdi, masė nieko nesupranta, jos pareiga tik klausyti.

Vytautas Andriuškevičius,
buvęs ilgametis Stoke-on-Trent skyriaus pirmininkas,
dabar — garbės narys

• Reikia mums iškirsti langus į visas puses, nes tik gerai suprastas visuotinumas gali apvaisinti tautinį individualumą. DR. J. ERETAS

Motinos kelionė Lietuvon

Kai mano mama išvažiavo iš Lietuvos, jai buvo 14 metų. Jos seserys buvo 12 metų ir 5 metų. Kartu su jos šeima keliavo sena močiutė, kuri buvo virš 70 metų.

Prieš pasitraukimą iš Lietuvos mamos šeima gyveno Kybartų mieste. Tėvas jautė, kad reikės trauktis iš Lietuvos, tai nupirko arklį ir vežimą. Kai priartėjo rusų frontas, išvyko iš Kybartų į kaimą. Kaime išgyveno tris mėnesius kartu su kitais karo pabėgėliais. Visa šeima gyveno viename kambaryje. Tie, kuriems vietos name nebuvo, miegojo kluone ant šieno.

Vieną rytą pasigirdo didelis triukšmas nuo fronto pusės — prasidėjo didžioji ofenzyva. Tėvas skubiai sukrovė daiktus į vežimą ir visiem liepė pasiruošti kelionėn. Nuvažiavo apie 5 km ir sustojo pakelėje pas vieną ūkininką, nes nebuvo galima toliau važiuoti. Lėktuvai pradėjo skristi virš galvų. Vokiečių ir rusų lėktuvai kovojo ore ir buvo pavojinga lauke būti. Sulindo į rūsį ir ten ištupėjo iki vakaro. Mamos tėvas sugalvojo keliauti 5 km į kaimą pasiimti duonos, nes šeimoje pritrūko maisto. Buvo sunki kelionė atgal, nes lėktuvai šaudė į judančius (žmones ir gyvulius). Jis saugiai grįžo su dviem duonos kepalais.

Vakare, aprimus mūšiams, jie pervažiavo Vokietijos sieną. Prisidėjo daugiau žmonių ir pasidarė ilgos vilkstinės pabėgėlių su arkliais ir vežimais. Niekas neturėjo automobilių. Vokiečiai juos būtų atėmę; net ir geresnius arklius paimdavo. Kurie turėjo mažus vežimėlius, juos stūmė patys. Kiti keliavo dviračiais.

Vokietijoj mamos šeima įlipo į traukinį ir nuvažiavo į Regensburgą, paskui į Bayreuthą. Po daugelio nuotykių ir ilgos kelionės galų gale atsirado Bamberge. Ten buvo pabėgėlių stovykla. Mama išbuvo dvejus metus. Tada visa stovykla persikėlė į Garmišą (miestelis prie Alpių). Ten irgi išgyveno dvejus metus. Iš stovyklos žmonės važiavo į Augsburgą ir emigravo į kitus kraštus. Iš Augsburgo mamos šeima traukiniu per visą Italiją važiavo į Neapolį, iš kur už dviejų savaičių laivu išplaukė į Australiją, nes tuo laiku pakliūti į Ameriką ar Kanadą buvo sunku šeimoms su mažais vaikais ir senais tėvais. Australijos valdžia apmokėjo kelionę emigrantams, bet reikėjo pasirašyti dvejų metų sutartį dirbti kur paskirs už daug mažesnį atlyginimą. Tai vienas būdas atmokėti valdžiai kelionės išlaidas.

Australijoje mama dirbo karo ligoninėje, valydama grindis ir indus. Čia išmoko anglų kalbą. Po kelių metų mama pradėjo dirbti Australijos G. P. O. (General Post Office) kaip telefonistė.

Po 8 metų Australijoje mama viena atvažiavo į Kanadą. Ji Toronte ištekėjo už mano tėvo ir pradėjo naują gyvenimą. Amžinai trūko pinigų, ir darbą buvo sunku surasti. Kai tėvą atleido iš darbo, tada mama ėjo dirbti į "Bell Canada". Iš pradžių tėvai gyveno mažame vieno kambario bute su virtuvėle. Vėliau, po kelių metų, įsigijo namus.

Laima Karosaitė
Augštesnieji Lituanistiniai Kursai Toronte

Sudbury, Ont.

KRIKŠTYNOS. Danguolė ir Erikas Rotkiai pakrikštijo savo antrą kūdikį Vilijos-Rebekos vardais. Kūmais buvo jos sesutė Danutė Kudonienė, atvykusi iš okupuotos Lietuvos, ir brolis Algis Remeikis. Krikšto apeigas atliko kun. Ant. Sabas. Jų pačių namuose buvo suruoštos šaunios vaišės.

GEGUŽINĖ. Sudburio šaulių Maironio kuopa rugpjūčio 2 d. S. Poderienės vasarvietėje "Kačerginė", prie Vermillion upės, suruošė gegužinę. Žmonių buvo mažai, nes iš ryto buvo blogas oras. Išsiblaivė tik apie vidurdienį. Svečių buvo iš Toronto, Hamiltono ir JAV. Šiltus pietus parūpino A. Albrechtienė. Veikė bufetas su gėrimais ir loterija. Ta proga Giedrė Poderytė paminėjo ir savo gimtadienį. Kadangi gyvendama Sudburyje ji buvo veikli Bendruomenės narė, tai ją čia sveikino visų organizacijų atstovai ir pavieniai asmenys. Visi sugiedojo "Ilgiausių metų" ir palinkėjo sukurti lietuvišką šeimą.

K. A. S.

Šypsenos

Draugų tarpe

Ilgai nesimatę susitinka du draugai.

— Na, kaip tau sekasi? Kaip tavo žmona? — teiraujasi vienas, bet tuo momentu prisimina, kad draugo žmona jau mirusi prie keletą metų, ir todėl norėdamas pasitaisyti priduria:

— Ar vis tose pačiose kapinėse? . . .

Liūdna darbovietė

— Kur dirbi?
— Meteorologijos stotyje.
— Patenkintas darbu?
— Atvirai pasakius, ne.
— Kodėl?
—Gyvenam visą laiką vien spėliojimais.

Ambicijos

Bernard Shaw buvo pristatytas arogantiškai moteriai. Po kelių dienų rašytojas gavo iš jos laišką, kuriame ji rašė: "Kiekvieną ketvirtadienį tarp 16 ir 18 valandos esu namie".

B. Shaw, ilgai negalvodamas, parašė jai atsakymą: "Aš taip pat. Shaw."

Parinko Pr. Alš.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA.
P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

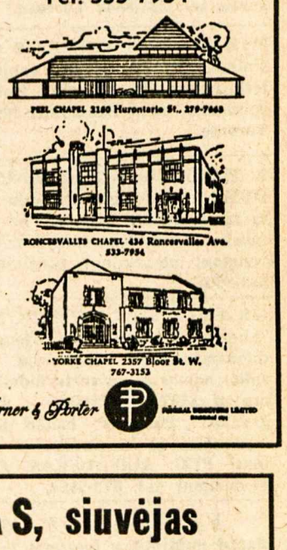

Toronto miestas

Gaisrininkai

Visiems lygios darbo galimybės
Priimami prašymai Toronto Gaisrų Departamente specialiam kursui, paruošiančiam bandomuosius gaisrininkus.

Primenybė duodama metropolinio Toronto gyventojams.

Telkiami kandidatai pastoviai gaisrininkų tarnybai. Tinkami asmenys, sėkmingai baigę šešių savaičių kursą Toronto priešgaisrinėje akademijoje, dirbs vyresniųjų pareigūnų priežiūroje, kovodami prieš gaisrus, atlikdami gelbėjimo darbus, teikdami pirmąją pagalbą, operuodami priešgaisrines mašinas bei įrankius, tvarkydami gaisrininkų stotis, tikrindami nuosavybes bei įrengimus, kuriems gresia gaisro pavojus, ir t. t.

Reikalavimai
Kandidatai privalo:
- Turėti teisę pastoviai dirbti Kanadoje.
- Turėti galiojantį Ontario provincijos vairuotojo leidimą. Turėti arba būti tinkamu gauti 'D' klasės vairuotojo leidimą paruošiamojo kurso laikotarpyje ir įrodyti sugebėjimą saugiai vairuoti.
- Turėti bent 10-ties skyrių baigimo pažymėjimą; pirmenybė bus duodama baigusiems 12 skyrių, ypač turintiems patyrimo gaisrininkams artimose srityse — pirmojoj pagalboj, gelbėjimo darbe ir pan. Turi mokėti kalbėti angliškai tiksliai ir aiškiai pavojaus atveju.
- Turi būti pajėgus veikti sunkiose fizinėse sąlygose, kovojant su ugnimi ir atliekant gelbėjimo darbus. Kandidatai turi būti 5'7" (170 cm) — 6'3" (190 cm) ūgio, 140 svarų (63 kg) — 220 svarų (100 kg) svorio. Regėjimas turi būti nemažiau kaip 20/30 kiekvienoje akyje be atitiesinančių lešių ir be žymesnių nenormalumų spalvų matyme.

Kandidatai su minėtomis savybėmis turės laikyti pradinius egzaminus raštu, kuriais siekiama patikrinti nurodymų supratimą, mechaninį tinkamumą, padėties įvertinimą, galvojimą ir skaitymą. Be to, turės pereiti pilną sveikatos patikrinimą, fizinio lankstumo bei fizinio pajėgumo bandymą.

Patirtis gaisro gesinimo srityje ir žinojimas terminologijos bus kandidatui pliusas.

Darbas atliekamas pamainomis.
1981 metų atlyginimas: $18,672 — $26,677 į metus su labai gerais priedais.

Išsamesnė informacija ir prašymų blankai gaunami: Toronto Fire Academy, 895 Eastern Avenue, Toronto, arba informacijos skyriuje (Main Floor, City Hall) nuo 8 v. r. iki 8 v. v. Užpildyti blankai turi būti grąžinti priešgaisrinei akademijai arba miesto rotušei iki 1981 m. rugsėjo 11 d.

1981 Tarptautiniai Invalidų Metai

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2299 Dundas St. W., Suite 303
Toronto, Ontario
M6R 1X7
(Kampas Bloor ir Dundas St.)
Telefonai:
namų 233-0303
įstaigos (416) 537-2643

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
TONY GENYS 231-2839
PAUL KOLYČIUS 789-1545
VACYS ŽIŽYS 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Kun. J. Staškus, Lietuvos Kankinių parapijos klebonas, sužeistas automobilio nelaimėje rugpjūčio 16 d., keletą dienų buvo laikomas Paris, Ont., ligoninėje, kur jam buvo suteikta pirmoji pagalba. Rugpjūčio 19 d. perkeltas į Šv. Mykolo ligoninę Toronte. Čia rugpjūčio 21 d. jam padaryta dešinės kojos operacija, o rugpjūčio 23 — žandikaulio. Šiuo metu jis negali kalbėti. Prašoma kol kas susilaikyti nuo jo lankymo.

— Sekmadienį, rugpjūčio 23 d., 11 v. Mišias atnašavo kun. St. Kulbis, SJ, iš Montrealio. Jis dvi savaites kapelionavo skautų stovykloje Romuvoje ir šią savaitę grįžo Montrealin.

— Pakvietimai į a.a. kun. P. Ažubalio pagerbtuves gaunami sekmadieniais po pamaldų parapijos salėje. Jau daug kas juos įsigijo praėjusį sekmadienį.

— Praėjusį sekmadienį išdalinti vokai, skirti rinkliavai misijų reikalams. Šį sekmadienį jie bus surenkami drauge su parapijine rinkliava.

— Lietuvių kapinių tvarkymui aukojo: V. Daugėlavičienė iš Montrealio $150, J. Mickeliūnas $100, K. ir E. Juzumai $100, St. Beržinskienė-Iva iš Australijos $100, B. Latauskienė (ne Lastauskienė) $100.

— Mišios sekmadienį rugpjūčio 30: 10 v.r. už a.a. Eleną Šeperienę, 11 v.r. — už a.a. Jurgį Dementavičių.

— Wasagoje, Gerojo Ganytojo stovyklavietėje, Mišios sekmadieniais laikomos 9.30 ir 10.15 v.r.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldos kiekvieną sekmadienį laikomos 9.30 v.r.

— Rugpjūčio 30, sekmadienį, 9.30 v.r. laikys pamaldas su šv. Komunija kun. A. Dumpys.

— Skatiname visus parapijiečius gausiai dalyvauti sekmadienių pamaldose.

— Turintieji klausimų, liečiančių parapiją, prašomi skambinti M. Dambarienei tel. 536-1433 arba V. Dauginiui 533-1121 (dieną) arba 822-7376 (vakare).

— Rugpjūčio 30 d. Adelė ir Jurgis Dauginiai švenčia savo vedybinio gyvenimo 30 metų sukaktį. Sveikiname juos ir linkime gausios Dievo palaimos.

"Volungės" choras, vadovaujamas muzikės Dalios Viskontienės, rugsėjo 26-27 d. koncertuos Čikagoje muziko Vanagaičio pagerbtuvėse, kurias rengia radijo programa "Margutis".

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visoms rengėjoms ir viešnioms už puikiai paruoštas vaišes ir dovanas mano mergvakario — sutikimo proga.

Jūsų nuoširdus sutikimas ir gražios dovanos paliks malonų prisiminimą mano šeimyniniame gyvenime.

Sigita Štuopienė

JIEŠKOMA MOTERIS prižiūrėti kūdikio Swansea rajone. Skambinti vakarais tel. 231-8832 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

GRAŽIAME GERESNIŲ NAMŲ "Sheridan Homelands" rajone parduodamas trijų miegamųjų (backsplit) namas su aptvertu dideliu kiemu už $107.900. Pigiau — mokant grynais. "Paramos" banko $52.000 mortgičius iš 15 nuošimčio. Skambinti PEG. ALISAUSKAS, Canada Permanent, tel. 279-7455.

FOTOGRAFAS.
Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 231-6253 Toronte.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Lietuvos Kankinių parapijos klebonui kun. J. Staškui linkime greitai pasveikti ir sugrįžti į savo parapiją.

— Pakrikštyta: Lucio-Jonas Marley, Gino ir Irenos (Vaišnoraitės) Spizzirri sūnus; Ričardas-Edvardas, Franco ir Silvijos (Liubavičiūtės) Arias sūnus.

— Susistuokė Aleksandras Mardosas ir Elvia Delto.

— Parapijos rengiama ekskursija į Šv. Žemę, Romą ir Asyžių, įvyks rugsėjo 13-27 d.d. Dar yra dvi vietos, jei kas norėtų, gali prisijungti.

— A.a. Augustinas Gricius, 59 m., palaidotas iš mūsų šventovės lietuvių kapinėse. Paliko Lietuvoje žmoną Prancišką, sūnų Praną su šeima, seserį Viktoriją Petrušienę ir brolį Juozą, Kanadoje seserį Pranę Barakauskienę su šeima.

— Parapijos choro repeticijos pradės rugsėjo 10, ketvirtadienį, 7.30 v. v., muzikos studijoje. Sezono pradžia yra gera proga naujiems choristams įstoti į chorą.

— Opera "I Lituani", sukurta garsaus italų kompozitoriaus Ponchielli, jau turėjusi didelį pasisekimą Čikagoje, mūsų parapijos visuomeninės sekcijos iškviesta į Torontą š.m. lapkričio mėn. 8 d. Bilietai bus pradėti platinti ateinantį sekmadienį parapijoje.

— Kun. Petras Baniūnas, OFM, vienas iš pirmųjų šios parapijos vikarų, vieši Toronte.

— Rengiasi tuoktis Raymond Kannapuu su Carmen Burghardt.

— Misijoms praėjusį sekmadienį mūsų parapijoj surinkta $626.

— Parapijai aukojo E. Gotceitienė savo a.a. vyro Leono atminimui $300, O. Guobienė savo vyro Mato prisiminimui $100.

— Pranciškonų stovyklavietėje šį sezoną sekmadieniais Mišių nebus.

— Sekmadienio vakare Mišios, pradedant su rugsėjo 6 d., vėl bus laikomos 7 v.

— Mišios sekmadienį: 8 v. už Oną ir Pijų Sakavičius, užpr. A. Bubelienė, 9 v. užIreną Gurevičienę, užpr. A. Gurevičius, 10 v. už Praną Jonušą, užpr. seselė Loreta, 11.30 už parapiją, 8.30 v.v. už tefaniją ir Juozą Vaitkevičius, užpr. M. R. Vaitkevičiai.

Italų kompoz. A. Ponchielli opera "I Lituani" (Lietuviai), kuri susilaukė didelio pasisekimo Čikagoje, bus pakartota Toronte š.m. lapkričio 8, sekmadienį, 3 v.p.p., Ryersono instituto teatrinėje salėje. Čikagos Lietuvių Opera, kviečiama Toronto Prisikėlimo parapijos, sutiko minėtą veikalą pakartoti su tais pačiais solistais ir operos choru, kurie dalyvavo ir čikagiškiame pastatyme. Šio didelio užmojo Toronte ėmėsi Prisikėlimo parapija, remiama įvairių talkininkų bei mecenatų. Šiuo patikslinama žinutė, išspausdinta "TŽ" 33-34 nr.

Toronto Lietuvių Senjorų Klubas rengia ekskursiją į St. Catharines ir Niagara-on-the-Lake rugsėjo 15, antradienį. St. Catharines mieste ekskursantai aplankys vyno daryklą "Jordan a. Ste. Michelle", kur galės paragauti vyno bei nusipirkti. Prie Niagaros-on-the-Lake dvi valandas ekskursuos turistiniu laivu. Kelionė autobusu — $15. Autobusas išvažiuos nuo Toronto Lietuvių Namų punktualiai 8.30 v. ryto. Registruotis pas šiuos asmenis: H. Adomonis 242-4543, V. Katelė 767-3537, A. Kymantienė 521-1666, St. Paciūnas 766-3925.

Jonui Sadūnui į Lietuvą buvo pasiųstas įvairių reikmenų siuntinys, bet buvo grąžintas atgal su užrašu "Dissident no. 1". Išreikalautas ir grąžinimo mokestis. Tai diskriminacija, nusikalstanti prieš žmogaus teises ir Helsinkio akto nuostatus.

Šiais metais Kanados parodą tvarko nauji žmonės. Bendras vaizdas yra malonesnis, nes visur yra švariau ir mažiau rėkiančio triukšmo. Rodinių ir programų eiga yra beveik ta pati.

Federacinės valdžios pastate prie princesės vartų yra pašto skyrius, kur dirba V. Taseckas. Toliau ten labai detaliai rodomas kalėjimo gyvenimas — labai patogus ir nemokamas. Kiti skyriai rodomi tik labai bendrai. Provincinės valdžios parodoje labai bendro pobūdžio rodiniai.

Prie Dufferin vartų pirmame dešiniame rankdarbių pastate (trečioje eilėje) Adelė Abromaitienė turi savo meno parodą jau penkiolikti metai iš eilės. Įdomūs jos paveikslai, padaryti iš lapų, žiedų, žolelių. Visi lapeliai virsta žmonėmis, gyvulėliais, paukšteliais.

Šiais metais firmos nedalina reklaminių popierių ir krepšių.

V. Mt.

Kun. ALFONSAS JURKEVIČIUS laiko pamaldas 1981 m. liepos 19 d. Soldine, kur 1933 m. žuvo transatlantiniai lietuvių lakūnai — Darius ir Girėnas. Dalyvavo labai daug lietuvių, suvažiavusių iš įvairių vietovių

A. a. kun. P. Ažubalio pagerbtuvės įvyks rugsėjo 20, sekmadienį. Pamaldos — 11 v. r. Lietuvos Kankinių šventovėje, dalyvaujant Europos lietuvių vyskupui A. Deksniui. Paminklo šventinimas kapinėse — 5 v. p.p., akademija su žodine, koncertine dalimi ir vakariene — 5.30 v.p.p. didžiojoje Anapilio salėje. Apie Velionį kaip kunigą kalbės kun. dr. J. Gutauskas iš Delhi, o visuomeninę Velionies veiklą nušvies buvęs Maironio mokyklos vedėjas ir ilgametis velionies bendradarbis Jonas Andrulis. Įvadinį akademijos žodį tars vysk. A. Deksnys. Koncertinėje dalyje pasirodys ką tik iš okupuotos Lietuvos imigravę Kanadon smuikininkai p. Bankai (vyras ir žmona). Tai bus pirmas jų pasirodymas Kanadoje. Jiems akompanuos J. Govėdas. Vakarienei paruošti yra pakviesta J. Bubulienė. Pakvietimai jau gaunami abiejose parapijose sekmadieniais po pamaldų. Taip pat galima juos užsakyti telefonu: B. Čepaitienė 621-2343 ir G. Trinkienė 762-9517 (po 4 v. p.p.). Pakvietimų kaina — $10. Pagerbtuves rengia ir plačiąją visuomenę dalyvauti kviečia Kanados Lietuvių Katalikų Centras.

Rašytoja Marija Aukštaitė, gyvenanti Toronte, išleisdino naują savo romaną "Ant marių krašto", 419 puslapių. Leidėjas yra jos sūnus A. F. Navikevičius (555 Sheppard Ave. W., #202, Downsview, Ont. M3H 2R7). Knygos kaina — $10. Ji gaunama spaudos kioskuose, "Drauge" ir pas leidėją. Romanas apima 408 psl. Autorė yra senosios ateivijos atstovė, spausdinusi savo poezijos ir prozos kūrinius įvairiuose lietuvių laikraščiuose ir išleisdinusi knygas: romaną "Išeivė", poezijos knygą "Rožių vasara" ir dabar "Ant marių kranto". Autorė yra gimusi 1896 m. Lietuvoje kaip M. Radkevičiūtė (vėliau ištekėjo už Navikevičiaus, kuris yra jau miręs). Kanadon atvyko 1930 m. ir gyvai reiškėsi visuomeninėje veikloje, ypač Montrealyje; 1943 m. redagavo "Nepriklausomą Lietuvą", vedė "Montrealio dienų" skyrių Brooklyno "Vienybėje", bendradarbiavo 'Tėviškės Žiburiuose" ir kituose lietuvių laikraščiuose. Š. m. liepos 18 d. jai suėjo 85 metai amžiaus. Ji tebesidomi lietuviška spauda, ją skaito ir teberašo. Sveikiname mielą Sukaktuvininkę ir linkime stiprios sveikatos bei gausios Dievo palaimos.

Muzikinė plokštelė "Pavasaris", įdainuota dvynukų Šalčių V. Vokietijoje, gaunama šiuo adresu: Antanas Samsonas, 505-1265 Ontario St., Burlington, Ont. L7S 1X8. Tel. 639-0063. Kaina, įskaitant mokesčius, $10.70 (Sklb.).

Reikalingos vaikų prižiūrėtojos Mississaugoje (Huron Park Community Centre, 2460 Mavis Rd.). Atlyginimas — $4 į valandą. Tarnyba pradedama nuo š. m. rugsėjo 1 d. Dirbama rytais ir (arba) popietėmis nuo pirmadienio iki penktadienio. Reikalingos taip pat vaikų prižiūrėtojos dalinei tarnybai dienos meto programoms, kurias organizuoja Mississaugos miestas. Suinteresuotos moterys arba merginos prašomos kreiptis į Carol Sherin, Huron Park Fitness Centre telefonu 279-1152.

A†A
Mielam bičiuliui
JUOZUI ZURLIUI
mirus, jo žmoną MARIJĄ, brolį PRANĄ ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Stasė ir Antanas Šukaičiai

A†A
JUOZUI ZURLIUI
mirus,
žmoną MARYTĘ, jo brolį PETRĄ, gimines Lietuvoje ir visus artimuosius giliausiai užjaučiame ir kartu liūdime —

A. Č. Pažerūnai su šeima *V. I. Biskiai*
S. A. Gaideliai *L. M. Borusai*

MIELAI DUKRAI
A†A
LIUDMILAI GRIGALIŪNIENEI
mirus Lietuvoje,
jos tėvą MEČISLOVĄ PRANEVIČIŲ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

St. Jagėla
S. M. Jokūbaičiai

Tautinių šokių grupė "Atžalynas" su lietuviškais šokiais šią savaitę dalyvauja folklorinėje programoje Kanados parodoje Automotive Building antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 6.30, 7.45, 9.30 v.v. Pasirodys ir kitų tautybių grupės. Pradžioje "Atžalynui" buvo skirti net šeši vakarai, bet atsiradus daugiau grupių, programa buvo pakeista.

Dainavos stovyklavietėje rugpjūčio 16-23 dienomis įvyko penkioliktoji Š. Amerikos lituanistinių mokyklų mokytojų studijų savaitė. Iš Kanados joje dalyvavo A. Rinkūnas, V. Bireta, A. Vaičiūnas, K. Mileris, L. Eimantas. A. Rinkūnas skaitė dvi įžangines paskaitas. Plačiau apie šią stovyklą — kitame "TŽ" numeryje.

Lietuviškoji skautija ir stovyklaudama rūpinasi lietuvių spauda, nes šiuos metus ji yra paskelbusi LSS spaudos metais. "TŽ" redakcija gavo skautiškus linkėjimus iš "Gintaro" ir "Ąžuolo" vadovų mokyklų stovyklų Rake. Sveikinimas pasirašytas daugelio vadovių bei vadovų. Dėkojame už jų dėmesį spaudai ir linkime jį stiprinti jaunimo eilėse.

A. a. Juozo Zurlio atminimui vietoje gėlių Sofija ir Stasys Rakščiai "T. Žiburiams" paaukojo $20.

Savaitraštis "Newsweek" 1981 m. rugpjūčio 3 d. laidoje išspausdino vieno puslapio straipsnį "The View From Lithuania" ir įdėjo nuotrauką iš Vilniaus, būtent, daržovių pardavimo rinką. Taip pat pridėtas žemėlapis, kuriame aiškiai išskirta Lietuva ir jos sostinė Vilnius.

Lori Delkutė, studijuojanti istorinius bei politinius mokslus Toronto universitete, parašė anglų kalba 22 puslapių darbą profesoriui J. L. Black, kuris jį gerai įvertino. Tema: "An overview of dissent in Lithuania". Minėtasis profesorius, dėstantis Sov. Sąjungos istoriją, padarė keletą pastabų, būdingų beveik kiekvienam kitataučiui, nedaug težinančiam apie Lietuvą ir dabartinę jos būklę. Rašinio autorė, ruošdama minėtąjį darbą, perskaitė daug literatūros tuo klausimu ir ją citavo. Bibliografijoje sužymėtos 29 knygos.

Netikėta staigmena šiemetinėje CNE parodoje Toronte bus JAV erdvių lėktuvas "Columbia", kurio natūralaus dydžio modelinę kopiją atsiųs erdvių administracija NASA ir tarptautinė Rockwellio bendrovė. Tam modeliui atgabenti reikės trijų didelių transportinių lėktuvų. Parodos vadovybė mano, kad "Columbia" gerokai padidins lankytojų skaičių, nes lėktuvo nusileidimą televizijos dėka matė daug kanadiečių. Tikimasi, kad Aviacijos Dienon, kuri rengiama rugsėjo 5, galės atvykti ir pirmąjį skrydį tuo lėktuvu atlikę astronautai John Young ir Robert Crippen.

Savaitinis "The Toronto Star" dienraščio priedas "Today" 1981. VIII. 15 laidoje išspausdino Kerry Banks straipsnį "The Ape and I", kuriame plačiai aprašo buvusios torontietės Birutės Galdikaitės tyrinėjimus Borneo saloje (Indonezijoje). Ten ji praleido daug metų tyrinėdama orangutangų gyvenimą. Apie tai yra parašiusi straipsnių ir skaičiusi paskaitų įvairiuose universitetuose. Ji buvo ištekėjusi Vankuveryje už kanadiečio Brindamour, bet 1978 m. persiskyrė. Birutė dabar yra 35-rių metų amžiaus, turi sūnų ir tęsia savo darbą toliau. Minėtas "Today" straipsnis yra iliustruotas spalvotom nuotraukom, o ant viršelio išspausdinta didelė Birutės nuotrauka su dviem beždžioniukėm. Straipsnyje paminėta, kad Birutė Galdikas yra lietuvių ateivių dukra.

Toronte gyvenantys kiniečiai miestą nori papuošti savo paminklu. Toronto taryba dėl to paminklo susidūrė su nemaža problema: viena kiniečių grupė pasisako už paminklą tautiniam Kinijos didvyriui dr. Sun Yat-senui, kita — už paminklą "Canadian Pacific" geležinkelį nutiesusiems savo tautiečiams. Tarp abiejų grupių vyksta arši kova. Paminklą geležinkelio tiesėjams remia kairysis sparnas, linkstantis į komunistinę Kiniją. Dr. Sun Yat-seną, 1911 m. revoliucijoje suvienijusį Kiniją, jie laiko nepriimtinu, nes jis buvęs tautinės Kinijos pradininkas, kurį didvyriu laiko laisvoji Kinija Taiwane. Toronto miesto taryba, neturėdama kitos išeities, leido statyti abu paminklus.

Dėl finansinių sunkumų likviduojasi du savaitraščiai — "Mississauga Times" ir "The Gazette of Etobicoke". Liks be konkurencijos tose pačiose vietovėse savaitraščiai "Mississauga News" ir "Etobicoke Advertiser-Guardian". Numatoma padaryti "Mississauga News" dukartsavaitiniu. Tokios reformos pasidarė įmanomos, kai priemiesčių laikraščius perėmė "Torstar" bendrovė su pagalbinėmis savo bendrovėmis. Dėlto buvo uždarytas ir "Oakville Journal Record" bei paliktas vienas laikraštis toje vietovėje, būtent "The Oakville Beaver".

• Lietuviškos spaudos rėmėjai yra savos tautos gynėjai

MONTREALQUE

A.a. Jonas Petrulis, 66 m. amžiaus, mirė ir buvo palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Toronte. Paliko liūdesyje žmoną Kazimierą Bunytę, sūnų Edmundą su šeima ir daug giminių.

J. Petrulis buvo gerai pažįstamas montrealiečiams. Paskutiniu laiku kelis metus iš eilės sėkmingai dirbo "NL" savaitraščio bendrovės valdybos pirmininko ir administratoriaus pareigose. Jo vadovavimo metu šis laikraštis smarkiai sustiprėjo finansiškai, pagerėjo darbo sąlygos redakcijos darbuotojams. Jo rūpesčiu per "NL" paremti ruošiamus spaudos balius montrealiečiai galėjo pasigėrėti tokiais meniniais vienetais, kaip Toronto vyrų choras "Aras", Hamiltono "Aidas" ir kt. Tik finansiškai pajėgios organizacijos turi galimybę savo kolonijose surengti platesnio masto kultūrinius parengimus. Tokia paskutiniu laiku buvo "NL" laikraščio bendrovė Jono Petrulio vadovavimo metu. Jo staigus ir netikėtas pasitraukimas iš gyvųjų tarpo ypač skaudžiai palies mūsų savaitraščio leidėjus ir tarnautojus.

Valerija Valintienė, 78 m. amžiaus, staigiai mirė savo namuose ir buvo palaidotas per AV šventovę Cote des Neiges kapinėse. Priklausė Šv. Onos Draugijai.

Cote des Neiges kapinėse pašventinti paminklai prieš metus laiko mirusios Gražinos Daukšienės ir Kazimiero Vadišiaus, mirusio š.m. pradžioje.

Valė Stankevičienė ir Rimas Stankevičius su žmona ir vaikais iš Filadelfijos lankėsi Montrealyje ir viešėjo pas gimines.

Reginos Piečaitienės namuose buvo surengtas pobūvis Almai Drešerienei, laukiančiai kūdikio. Susirinkusios moterys apdovanojo Almą dovanėlėmis, skirtomis būsimajam vaikučiui. Alma ir Petras Drešeriai jau augina vieną sūnelį Aduką.

"Antroji Salomėja painiavose", B. Pūkelevičiūtės 3 v. išdaiga, spalio 31 d. bus vaidinama Montrealyje Hamiltono "Aukuro" vaidintojų grupės, vadovaujamos E. Kudabienės. Jie yra pakviesti K. L. Katalikių Moterų Draugijos Montrealio skyriaus, kurio veikla pasižymi įvairiais kultūriniais parengimais. Jie visada sutraukia didelį skaičių žmonių. Neabejotina, kad ir šis parengimas sutrauks daug žmonių, juo labiau, kad jau seniai Montrealį lankė betkokia vaidybinė grupė.

Montrealio skautai surengė stovyklą "Baltijoje" prie Sidabrinio ežero. Stovyklos vadovu buvo Rimas Piečaitis.

Kun. J. Kidykas viešėjo dvi savaites Montrealyje ir iš dalies pavadavo kun. S. Kulbį, išvykusį į skautų stovyklą Toronte, ir atostogaujantį kun. J. Aranauską, kuris dalį savo atostogų taip pat praleido su Montrealio skautais.

Šventovėje kun. J. Kubilius atliko apeigas santuokos Nijolės Girdžiūtės su Robertu Pauliumi McKinnon. Vestuvių vaišės vyko AV parapijos salėje. Jaunosios mama yra AV parapijos komiteto narė.

Marijos paveikslas. Spalio 3 d. rengiamas atstatyto AV Marijos paveikslo šventinimas. Į šias iškilmes yra numatyta pakviesti pronuncijų iš Otavos. Dail. Romas Bukauskas piešia paveikslą ant "fiberglass" ir poto jis bus padengtas nedūžtamu stiklu. Klebono J. Kubiliaus žodžiais tariant, buvęs paveikslas yra susilaukęs nemažai kritikos dėl savo nepakankamo panašumo į originalą. Dabar, kiek galimybės leidžia, bandoma originaliau atkurti šį stebuklingąjį pavergtosios Tėvynės paveikslą. Pašventinimo iškilmėse dalyvaus garsieji operos dainininkai prancūzai, jau anksčiau davę koncertą šio paveikslo atstatymo išlaidoms padengti. Šiam tikslui Mantrealio lietuviai aukoja pagal galimybes, tačiau būtų malonu susilaukti mecenatų ir iš kitų Kanados lietuviškų kolonijų, nes pavergtame krašte ne tik vilniečiai, bet ir visa tauta didžiuojasi savo žemėje turėdami šį stebuklingąjį paveikslą. Tad ne tik montrealiečiai, bet ir visi Kanados lietuviai didžiuokimės, turėdami AV Mariją ir laisvoje žemėje. **N. B.**

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:
Trumpalaikius indėlius 20%
Terminuotus vienerių metų indėlius 18%
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius 19%
Specialias taupomąsias sąskaitas 17%
Taupomąsias sąskaitas 11%
su drauda iki $2,000
Čekių sąskaitas 6%

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto
Asmenines ir prekybines
Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

	1465 DeSeve	3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6

Greitas ir tikslus patarnavimas!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.